

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevsko št. 7.663, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Po prvi seji.

Vsi intriganti, ki že od spomladi tega leta vsak dan napovedujejo padec Vukičevićeve vlade, so bili včeraj menda za vedno razočarani, dasi ni dvoma, da njihov tisk ne bo prenehal varati svoje brave ter jih še dalje tolažiti s »skorajšnjim padcem kleroradikalnega režima«. Česa niso vse natvezali publiki, da se bo tekom teh dni zgodilo! Najprej, da se bo razcepil radikalni klub, da bo Nastas Petrovič podvzel dalekosežno akcijo, da se je pojavilo nesoglasje med radikali in Jugoslovanskim klubom, da je Marinković proti sedanjim koalicijskim, da se stori Demokratijski blok, da nastopi kriza vlade še pred sejo narodne skupščine, itd. itd. Tako so premetili svoje vernike, da se je na Sloyenskem v provinci že predvčerajšnjem raznesel glas, da stopi že pred prvo sejo narodne skupščine nova vlada Davidović-Pribičević-Radić, čemur je demokratijski purgar tudi točno verjel! Mesto tega je dobila vlada v prvi seji narodne skupščine 206 glasov večine in je Davidovičeva stranka kompaktno glasovala za radikalnega provizoričnega predsednika. Da obveznosti, iz katere je to storila, ne bo prelomila, je jasno za vsakogar, ki ni član visoke šole političnega verolomstva, kakor ga prakticira SDS. Intrige, ki se kujajo proti sedanjim vladnim koalicijskim, že ves čas po volitvah, tudi v verifikacijskem odboru ne bodo uspeli in so vsa tozadevna sredstva izčrpana. Vlada bo tudi iz te debate izšla z isto večino, ki je največja, kar jih je sploh kakšna vlada v Jugoslaviji imela. Ta večina, ki je izšla iz vedno bolj konsolidiranih in razmer v obeh vladnih strankah, je porok za dolgo dobo rednega in mirnega dela čisto v intencijah onega kurza, ki se je pri nas na srečo države inavguriral po definitivnem padcu PPrežima.

Mesto demokratskega bloka, ki se je izkazal kot fata morgana samostojno-demokratske karavane, se je izcimila zveza Pribičević-Radić, ki šteje 90 poslancev in s katero se bo vsak politik, ki količkaj drži na svoje dobro ime, skrbno varoval kompromitirati. Da sta se znašla Pribičević in Radić, je pač najbolj zgovorni dokaz, da sta oba v resnici prišla na psa, kajti le po popolnem brodolomu je mogoča taka alijansa. Moskovski romar in šef Orjune v objemu v svrhu »obrambe čiste demokracije«, to je fakt, ki presega vse možnosti celo v Jugoslaviji. Bilo je treba veliko predrznosti, če si je kdo sploh upal misliti, da bi mogel v tako družbo eden najpoštenjših politikov Jugoslavije. Že imeni obeh šefov tega čudnega bloka jamčita, da bo to blok čisto negativne in brezplodne politike, ostanek one destruktivne politike, ki je svoj čas grozila spraviti našo državo na rob prepada. Zelo žalostno je seveda dejstvo, da je zastopstvo hrvatskega naroda zopet tako slepo sledilo Radiću v objem politika, ki je hrvatski narod vedno tako globoko sovražil in mu v tej državi prizadel več gorja nego vsi bivši madjaronski režimi — namesto da bi poiskalo zblizanja s sedanjo vladno koalicijo, ki sestoji iz samih prijateljev hrvatskega naroda in iskreno želi sodelovanja s pametnimi, pozitivnimi elementi tega naroda.

Da bodo iz tega bloka izranžiranih politikov izhajale še dalje intrige in da jim bo ta ali oni nasledel, ni dvoma kakor ni dvoma o tem, da bo to le doprineslo k vedno ožjemu strnjenju onih politikov, ki hočejo pozitivnega in nemotenega državotvornega dela in so trdno odločeni ta kurz vzdrževati in okrepljevati. Poizkusi rušenja tega kurza bodo zato slejkoprej imeli žalosten konec. Država potrebuje v svojem življenjskem interesu trajnega kurza v sedanjih smeri, ki je smer k intenzivnemu ustvarjanju delu, miru in zakonitosti. Zato so vse rovarske mahinacije SDS vna prejšnjem obdobju in ne bodo imele drugega učinka kot popolno likvidacijo te družbe, iz katere se bodo posamezniki rešili v to ali ono politično zavetišče, kjer jih bodo napravili neškodljive.

LONDONSKI ŽUPAN V RIMU.

Ž Rim, 5. okt. (Izv.) Londonskemu županu na čast so v palači D'Este snoči priredili slovesen večer in koncert. Na sporedu sta bili italijanska in angleška himna in znamenite skladbe slovitih italijanskih komponistov.

Prva seja Narodne skupščine.

Kandidat radikalne stranke dr. Ninko Perić izvoljen za predsednika z večino 206 proti 90.

Koalicija radikali, demokrati, SLS kompaktna.

Izjava dr. Korošca.

Namesto „demokratskega bloka“ zveza Pribičević-Radić

r Belgrad, 5. okt. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine je potekla v najlepšem miru, izvzemši razne običajne medkliske. G. Stjepan Radić je bil zelo dobro razpoložen. To je razumljivo, ker je bil g. Stjepan Radić sedaj prvič v klopi narodne skupščine kot poslanec. Nato je dal duška svojemu navdušenju z raznimi dovtipi in medkliski, katerim je g. Pribičević z vso vsmemo ploskal. Seja je bila kratka. Otvoril jo je najstarejši poslanec Selić. Nato so bili izvoljeni štiri najmlajši poslanci za tajnike: gg. Jakob Hodžar, Dimitrije Popović, Rude Bačinić in Sava Zarić. Rezultat volitev za začasnega predsednika je bil sledeč: Za bivšega prosvetnega ministra g. Perića je bilo oddanih 206 glasov, za g. Pasarića 90, 12 listov je bilo pa praznih. To izvolitev je ogromna večina narodne skupščine sprejela z velikim navdušenjem in aplavzom. Novoizvoljeni predsednik g. Perić se je nato zahvalil za izvolitev. Izjavil je, da bo na tem mestu vedno računal z dostojanstvom parlamenta in delal povsem v smislu tozadevnih predpisov. Nato je prekinil sejo in sklical prihodnjo za jutri popoldne. Na dnevnem redu je volitev verif. odbora.

r Belgrad, 5. okt. (Izv.) Urednik Vašega lista je imel danes priliko, dalje časa se razgovarjati z načelnikom SLS g. dr. Korošcem. Pri tej priliki je dr. Korošec dal odgovor na nekatera vprašanja, ki jih v naslednjem podajamo.

»Kako presojate položaj današnje vlade?

»Položaj današnje vlade je zelo trden. Parlamentarno tehnično zadostuje sama sebi in ne potrebuje od nikogar novih moči. Število njenih glasov je več kot zadostno. Enotnost vladnih klubov se z brzimi koraki konsolidira. Vse, kar se trdi in govori o nekakšni struji, so intrige v nekaterih listih, ki niti vse ne prihajajo od somišljenikov sedanjih vladnih strank, ampak so spretno vržene od druge strani. Sicer pa te intrige niso od včeraj, ampak so se pojavile že med volitvami. Toda iskati je treba načina in sredstev, da se tudi tem intrigam napravi konec.«

»Kaj pravite k dogodkom v opoziciji, posebno o zblizanju sam. demokratov in radičevcev?

»Razumem nastopanje g. Pribičevića, ki hoče svoj klub rešiti osamljenosti v parlamentu. Njegov položaj ni zaviden. Zato se bo sprijateljil celo z Radićem. Težje je razumeti g. Radića. Če je sedanji vladi še treba izpopolnitve in izgraditve, je vsakomur jasno, da je v njej še premalo Hrvatov. Nihče pač ne dvomi o tem, da smo g. Vukičević, g. Davidović in jaz prijatelji Hrvatov in da se ne bo nikdar uveljavil v dosednji vladi kakršen koli protihrvatski kurz. Nisem prijatelj Hrvatov od danes, kakor je Pribičević, ampak naše prijateljstvo nasproti Hrvatom je preizkušeno. Zato bi bilo po mojem posebnem mišljenju pametno in uspehi niso izključeni, da hrvatski politiki težijo nasproti svojim prijateljem, ki se danes vsi nahajajo v vladi. Hrvati so okretni politiki, zato gotovo ne bo njihov cilj, da bi se izgubljali v brezplodni opozicijski hoji ob strani g. Pribičevića. Ponavljam, da če bi bilo sedanji vladi sploh kaj potrebno, potem je potreba v njej več hrvatskega elementa.«

»Ali slutite v verifikacijskem odboru kakšne posebne dogodke?

»Debatu bo od časa do časa burna, sicer pa bo šlo vse gladko in v redu. Nič se ne bo pripetilo, kar bi moglo spremeniti sedanje politične razmere.«

r Belgrad, 5. okt. (Izv.) Predsednik vlade g. Vukičević in načelnik Jugosl. kluba sta se danes popoldne sestala v narodni skupščini v ministrski sobi. Tekom razgovora sta določila postopanje za verifikacijski odbor. Jugosl. klub bo pri volitvah nastopil samostojno in bo samo vezal svojo listo z listo nemškega kluba, ki dobi namestnika v odboru. Obenem sta določila tudi smernice, po katerih naj bi se ravnali člani verifikacijskega odbora pri debati o verifikaciji mandatorov.

r Belgrad, 5. okt. (Izv.) Na današnji seji Jugosl. kluba se je postavila lista za verifikacijski odbor. Za člana verif. odbora sta določena gg. dr. Hodžar in dr. Hohnjec. Tretje mesto na listi pa je prepuščeno g. dr. Moserju, podpredsedniku nemškega kluba. Potem se je pregledalo gradivo glede ljubljanskega mandata, ki so si ga z raznimi mahinacijami priglajfali samostojni demokrati. Govorilo se je tudi o tem, za kdaj naj bi se od sedanje vlade zahtevalo, da se razpišejo volitve v okrajne skupščine.

r Belgrad, 5. okt. (Izv.) Dogodki na današnji prvi seji narodne skupščine najbolj jasno dokazujejo, koliko je verjeti senzacijam in kombinacijam nasprotnega časopisja. Pri tej priliki moramo ugotoviti, da je celokupno vladi nasprotno časopisje, posebno se je odlikovalo slovensko, stalno razglašalo, da bo vlada že na tej prvi skupščinski seji doživela polom, s posebnim ozirom na volitve skupščinskega predsedništva. Razglašalo se je, da demokrati nikakor ne bodo volili kandidata radikalov, marveč da bodo skupno z opozicijo volili drugega kandidata. Pribičević in Stjepan Radić sta šla celo tako daleč, da celo v svojih izjavah govorita o tem, kako se bo na današnji seji izvolil predsednik, ki ga bo kandidiral tako zvani zamišljeni blok celokupne demokracije. Niti eno niti drugo se ni zgodilo. Jasno pa se je pokazalo, kako velik je ta blok celokupne demokracije in kakšni elementi se v njem nahajajo. Kandidat vladne večine za začasnega skupščinskega predsednika g. Perić je bil izvoljen z impozantno večino 206 glasov. Kandidat bloka celokupne demokracije profesor Pasarić pa je dobil 90 glasov. To številno razmerje jasno kaže, kako grandiozni so bili načrti g. Pribičevića in g. Radića in kako lahko bosta svoje načrte uveljavljala. Vladna večina je kompaktna in ni nobenega dvoma, da bo takšna ostala tudi v bodoče. Kar se tiče tako zvanega zamišljenega bloka celokupne demokracije, smo mi že ponovno poudarili svoje mišljenje in podali natančne informacije. V demokratskem klubu so samo nekateri posamezni nezadovoljenci, ki so iz osebnih ambicij za zvezo z g. Pribičevićem. Pa tudi oni zahtevajo, da vstopi Pribičević v klub brez vsakršnih obvez in rezerv kot prostak demokratske stranke. Sicer se ne navdušuje za g. Pribičevića in tovariše niti Davidovičeva skupina niti Marinkovičeva. Obe sta odločno proti takšnemu bloku, ker bi se s tem zrušili temelji, na katerih je današnja vladna koalicija zgrajena. Zato je tudi razumljivo, zakaj sta se g. Pribičević in g. Radić drug na drugega priklenila in začela govoriti o bloku samostojnih demokratov in radičevcev. Ta blok sta dejansko ustvarila in sta tudi že žela prve uspehe s tem, da sta najjasnejše pomagala k temu, da je na današnji seji vladni kandidat dobil impozantno večino 206 glasov, njun blok pa 90. Proti demokratskemu bloku ostro piše današnja »Pravda«, ki na uvodnem mestu pravi, da demokrati soglasno odklanjajo vsako idejo o bloku z g. Pribičevićem in g. Stjepanom Radićem. O g. Pribičeviću se izraža s precejšnjo rezervo in pravi, da demokrat niti na um ne pride, delati kakšno kombinacijo z njim, ker je sedanja vladna koalicija dovolj stabilna in daje jamstvo za uspešno delo, česar o bloku ni mogoče trditi.

r Belgrad, 5. oktobra. (Izv.) Predsednik vlade g. Vukičević se je proti večeru sestel z g. Aco Stanojevićem. Pri tej priliki sta razpravljala o popelni konsolidaciji razmer v radikalni stranki. Ta konsolidacija pod skupnim vodstvom g. Vukičevića in g. Stanojevića v zadnjem času izredno hitro napreduje.

r Belgrad, 5. oktobra. (Izv.) Novi začasni predsednik narodne skupščine g. Perić se je danes popoldne dalje časa mudil v maršalatu dvora. Nato je obiskal predsednika vlade g. Vukičevića in se z njim razgovarjal.

r Belgrad, 5. oktobra. (Izv.) Nemški klub je imel danes sejo, na kateri se je konstituiral. Za predsednika je bil izvoljen gosp.

dr. Kraft, za podpredsednika g. dr. Moser, za tajnika g. dr. Neuner.

r Belgrad, 5. okt. (Izv.) V kabinetu zunanjega ministrstva se je vršila konferenca demokratskih ministrov, na kateri se je govorilo o bodoči taktiki demokratske stranke. Kakor smo zvedeli, bo prišlo jutri med g. Spahom in g. Marinkovićem do popolnega sporazuma glede volitev članov v verif. odbor, ki se bo jutri volil. Ravno tako tudi glede drugih aktualnih vprašanj.

r Belgrad, 5. okt. (Izv.) Jutrišnja »Samouprava« se bavi z delovanjem nekaterih posameznih nezadovoljencev v Davidovičevi demokratski stranki na uvodnem mestu, kjer ugotavlja, da so se neposredno pred sestankom narodne skupščine zblizali gg. Davidović, Pribičević in Radić in da so se s tem v zvezi razširile razne kombinacije, ki bi mogle z ozirom na osebe, o katerih je govora, vzbujati vtis verjetnosti. Na današnji seji narodne skupščine se je pokazala impozantna večina vladne koalicije 206 glasov, ki bi vsakemu drugemu parlamentu bila jasna napoved o stvarni politični bodočnosti in trajnosti kabineta, ki je dobil takšno večino. Nato Samouprava dela ostre očitke tem demokratom in se čudi, zakaj delajo na to, da se razide koalicija, dokler so v vladni večini. Očita jim njihov nastop v koalicijski. Posebno jim očita, ker so po volitvah prišli na dan z vprašanji, ki so se rešila že pred volitvami. To je predvsem vprašanje trajanja današnje koalicije. Predsednik vlade g. Vukičević je dal jasno izjavo, da njegov kabinet ni voljen, ampak deloven. Prekiniti z dosedanjim koalicijskim skupnim nastopom pri volitvah, puščati politiko, o kateri se je dogovorilo, da se bo izvajala po volitvah, pomenja požretni besedo in ne izpolniti dane besede, političnih in moralnih obvez. To bi bilo nekorektno, če bi se šele sedaj postavljalo vprašanje, ali naj sodelujejo demokrati z radikali, ali naj iščejo nove zaveznike. Končno tem demokratom ostro očita, ker postopajo v tej stvari na način, ki ni niti malo simpatičen. V koalicijski niso lojalni in korektni. Ti demokrati se lahko pogajajo z vsakim, ustvarjajo blok in tudi druge kombinacije, lahko se spajajo z drugimi, to je vse njihova zadeva. Kažejo pa dvoličnost, ki škodi ugledu celokupnega parlamentarizma, ker so v skupni vladi z radikali, skupno volijo celo skupnega predsednika, potem pa delajo kombinacije proti radikalni stranki. Impozantna večina na današnji seji narodne skupščine in njena važnost je zmanjšana s tem, ker posamezne skupine iz vladne večine istočasno delajo na to, da se vladna koalicija razbije. Zato se mora najprej razčistiti vprašanje o obstoju in trajanju koalicije. To se mora razčistiti čimprej in brez odlašanja.

Za ta članek, ki ga bo prinesla jutrišnja »Samouprava« se je zvedelo tekom nocojšnjega večera in je izzval senzacijo. Misli se, da je to najjasnejši memento tistim demokratom, ki so ob priliki sestave sedanje vladne koalicije prevzeli obveze in jih niso izpolnili. Obenem se smatra, da je odločnost, s katero nastopajo radikali, tembolj utemeljena in bo imela tem večji uspeh, ker ni nobenega dvoma, da so vsi napori za ustvaritev nekega zamišljenega bloka celokupne demokracije brez vsakega izgleda na uspeh in pomenjajo samo negativno delo. Program vlade pomenja pozitivni delovni program.

Ponesrečena intriga SDS.

Samostojni demokrati so za prvo sejo narodne skupščine za vsako ceno hoteli povzročiti razcep vladne večine. Da se to ni zgodilo, je mogoče samo zato, ker vsakdo, zlasti pa demokrati, poznajo neiskrene namene SDS. Demokrati so morali prestatiti res težko preizkušnjo, ki jo zmore samo odločna disciplina.

SDS je namreč sklenila, da glasuje za tistega kandidata za predsednika skupščine, ki ga postavi demokratska zajednica. SDS je pregovorila tudi radičevce, da so napravili sklep v istem smislu. Dr. Svetislav Popović je v imenu SDS in HSS sporočil Davidoviću ta sklep. SDS je bila uverjena, da bo Davidović na to premikavno limanico nasledel. Kajti če bi glasovali vsi davidovičevci, vsi radičevci in SDS za enega kandidata, bi bil ta gotovo izvoljen in demokratska stranka bi tako prišla do predsednika narodne skupščine, ki ga je v pogajanjih z Vukičevićem zahtevala, pa ga ni dobila. Svetozar Pribičević sam je pred sejo skupščine obiskal Davidovića, da bi ga pregovoril k temu koraku. Toda odšel je brez uspeha. Po konferenci Davidović-Pribičević je ugleden demokrat izjavil: »Mi smo na

današnji seji sklenili, da bomo glasovali za radikalnega kandidata dr. Ninka Periča in pri tem ostanemo.«

Konstituiranje Radičevega kluba.

Predsednik kluba je Stjepan Radić, prvi podpredsednik dr. Vladimir Maček, drugi podpredsednik dr. Nikola Preka, tajnika prof. Ljubomir Maštrović, Grga Hečimović, blagajnika Ivan Grandja in Ivan Čelan, časnikarski oddelek prof. Maštrović, Rude Bačinić, dr. Sigismund Čajkovic. — Gosp. Pucelj je ostal brez šarže.

Muslimanski klub samostojen.

Ker se je zadnji čas trdilo, da se je muslimanska stranka že popolnoma pretopila v demokratsko stranko, se je s precejšnjo pozornostjo pričakovalo, kaj bodo napravili muslimanski poslanci, ali vstopijo v demokratski klub, ali ohranijo še svoj parlamentarni klub.

General Kovačević žrtev atentata.

ATENTATORJA IZGINILA. — ŽRTEV POLITIČNEGA ALI ZASEBNEGA ZNAČAJA?

r Stip, 5. okt. (Izv.) Nocoj ob 7. uri je bil izvršen atentat na brigadnega generala Mihajla Kovačevića, na katerega so bili izstreljeni trije revolverski strelci. General je bil na mestu mrtev. V trenutku, ko se je izvršil atentat, je bil pokojni general v družbi z učiteljem Jevremovićem. Atentat je bil izvršen pred stanovanjem pokojnega Kovačevića. Atentat sta izvršila dva neznanca, ki sta takoj po izvršenem atentatu izginila. Jevremović izjavlja, da je ravno v trenutku, ko se je poslavljaj od pokojnega Kovačevića, opazil

Naravnost iznenadilo je, da dr. Spaho ni bil izvoljen za podpredsednika demokratskega kluba. Da so bile vse volivne govorce o fuziji teh dveh strank čisto brezpomembne, je pa dokumentirala prva seja muslimanskih poslancev, ki so se konstituirali v samostojen klub. Predsednik muslimanskega kluba je dr. Halidbeg Hrasnica, podpredsednik Atif Hadžikadić, tajnik Husejin Alić, blagajnik Pozderac, arhivar Mulabdić.

Arh. Heinzl tretjič izvoljen za zagrebškega župana.

V torek dne 4. t. m. je bil izvoljen za zagrebškega župana zopet prejšnji župan arh. Heinzl. Dobil je 35 glasov. Zanj so glasovali vsi člani hrvatskega bloka, samostojni demokratje, Judje in najemniki. Komunisti so dali svojih 7 glasov svojemu kandidatu Kru-delju, radičevci pa so oddali prazne listke. Novemu županu je priredilo ljudstvo silne ovacije. Zlasti, ko je šel v katedralo sv. Marka k otvoritveni službi božji, so ga žene in dekleta kar zasipale s cvetjem.

Sestanek Chamberlain - Briand.

v Pariz, 5. okt. (Izv.) Večerni listi potrjujejo, da se bosta v soboto sestala v Parizu Chamberlain in Briand. »Intransigent« javlja, da je že dogovorjen skupen zajutrk. Izjavlja pa se, da od sestanka ni pričakovati važnih sklepov. V glavnem bo Chamberlain informiral Brianda o svojem sestanku s Primo de Rivero. Misli se, da se je Chamberlain samo prizadeval, da bi pripravil Primo de Rivero do tega, da bi se Španija vrnila v Društvo narodov.

Seipel o miru in skupnosti narodov.

v Karlsruhe, 5. okt. (Izv.) Na povabilo katoliške delavske zveze je na dobro obiskanem shodu govoril zvezni kancelar dr. Seipel o predmetu: katolicizem in skupnost narodov ter izjavil: So lepe besede, ki so nevarne in k tem spada pred vsem besedi: mir in skupnost narodov. Od obeh smo še zelo oddaljeni; vzrok, zakaj še daleko nismo na cilju, pa je v tem, da nam vsem ta beseda ugaja, ne da bi pri tem pošteno in resno delovali za uresničenje ideje, ki tiči za tema besedama. Skupnost narodov ima samo takrat vrednost, če se pojmuje kot naravna naloga, da se narodi preko nacij in držav privedejo k resnični skupnosti človeštva. Njegov govor so zborovalci burno pozdravili.

„Mi smo lačni. Kruha, ne prismođarij.“

v Pariz, 5. oktobra. (Izv.) Iz Padove se poroča o protifašističnih manifestacijah, do katerih je prišlo radi draginje. V kinu so predstavljali neki fašistični propagandni film, in ko se je na sliki prikazal Mussolini, so ga fašisti pozdravljali ter silili ostalo občinstvo, da ga tudi pozdravlja. Ostalo občinstvo pa je protestiralo, žvižgalo in kričalo: Mi smo lačni, hočemo kruha in dela, ne pa prismođarije v kinu. Ker so bili fašisti v manjšini, so marali odnehati.

RAZPRAVA V HAAGU RADI PRAVIC NA DONAVI.

v Haag, 5. okt. (Izv.) Pred haaskim svetovnim sodiščem se začne jutri razprava o stališču podonavske komisije glede pravic na Donavi med Galacom in Brailo. Na prošnjo Anglije, Francije in Italije na eni strani ter Romunije z druge strani je Svet Društva narodov to vprašanje odstopil haaskemu svetovnemu razsodišču. Obe stranki bosta pred razsodiščem nastopili z mnogimi strokovnjaki.

DUNAJ KOT GARANT.

v Dunaj, 5. oktobra. (Izv.) Te dni se bo predložil v dunajskem občinskem svetu načrt zakona, po katerem prevzema dunajska občina jamstvo do 70% za zgube pri dobavah dunajske industrije sovjetski Rusiji do skupnega zneska 100 milijonov šilingov. Najprej pride v poštev samo prva vsota v višini 60 milijonov šilingov.

IZPRAZNITEV PORENJA DO KONCA NOVEMBRA.

v Berlin, 5. okt. (Izv.) Prihodnje dni se ima začeti redukcija antantnih čet v Porenju. Do konca tega meseca bo zapustilo prvih 4000 mož nemška tla, takoj nato bodo začele odhajati ostale čete, tako da bodo do konca novembra vsi antantni oddelki izpraznili nemško ozemlje.

SESTAVA ŠPANSKE NARODNE SKUPŠČINE.

v Madrid, 5. okt. (Izv.) Lista članov narodne skupščine obsega doslej 391 imen, od katerih je 47 voljenih zastopnikov provincijalnih mest, večinoma županov ali občinskih svetnikov, 48 voljenih članov upravnih oblasti v provinci, 50 načelnikov zveze »Union patriótica«, 15 bivših ministrov ter 48 bivših poslancev in senatorjev. Za predsednika je imenovan bivši minister Jangaus.

JUNKER-LETALO V LIZBONI.

v Haag, 5. oktobra. (Izv.) Junker-letalo D 1230 je davi ob 5. uri 30 minut pristalo v bližini Lizbone. Na Atlantskem oceanu se pričakuje nova depresija, tako da se bo vreme izpremenilo. Če bo vreme na Azorskih otokih postalo neugodno, namerava letalec smer poleta izpremeniti proti Bermudskim otokom, s čimer bi pot postala daljša.

SACCO-VANZETTIJEV PEPEL NE SME V PARIZ.

v Pariz, 5. oktobra. (Izv.) Vanzettijeva sestra je prispela v Cherbourg. Po daljši razpravi na policiji se je dogovorilo, da se žari s pepelom odpravijo v Italijo v plombiranih vagonih. Nikakor pa jih sestra Vanzettijeva ne sme vzeti v Pariz. Kljub temu bo v nedeljo v Parizu žalni obhod, na katerem bodo nosili maski obeh usmrčenih in katerega se bo udeležila tudi sestra Vanzettijeva.

SMRTNA NESREČA V TIROLSKIH ALPAH.

ž Bozen, 5. okt. (Izv.) Tirolske Alpe so zopet zahtevale novo človeško žrtev. Henrik Zikely, sin ravnatelja tukajšnje elektrarne, se je s svojim prijateljem in dvema damama podal na Schönspitze. Nad nekim prepadom se je bil pripognil, da bi si popravil vrvice pri

čevlju. Nenadoma pa je zdrknil v 200 m globok prepad, kjer so ga našli naslednji dan z razbito glavo. Štirje alpski lovci so ga z največjo težavo spravili v dolino.

Držobne vesti od povsod.

v London, 5. oktobra. (Izv.) Londonska megla, ki se je letos izredno zgodaj začela ter že traja dva dni, je zahtevala že več žrtev. V izlivu Temze je trčilo skupaj že več parnikov, vendar do katastrof ni prišlo. Na nekem predmestnem kolodvoru je neki vlak pred očmi čakajoče množice povozil do smrti dva železniška uradnika, na nekem drugem predmestnem kolodvoru pa sta trčila brzovlak in osebni vlak, pri čemer je bilo 11 potnikov lahko ranjenih.

v Rim, 5. oktobra. (Izv.) Smatra se, da je Levine po svoji nezgodi opustil načrt nadaljnega poleta. Sam je odpotoval z navadnim letalom na Dunaj, njegov pilot pa z vlakom v Berlin, kjer se bosta sestala, da se vrneta v Ameriko. Letalo bodo demontirali in kot vozno blago odposlali domov.

v Olomuc, 5. okt. (Izv.) Roparski morilec Lecian bo jutri zjutraj ob 6 usmrčen, ker je predsednik Masaryk prošnjo za pomilostitev odklonil. Paški krvnik Wohlechlager je že dospel v Olomuc.

v Moskva, 5. okt. (Izv.) Pri sodišču v Kamenecu v Ukrajini je bil danes končan veliki proces proti 50 osebam, ki so bile obtožene vohunstva v korist Poljske. En obdolženec je pri razpravi priznal, da je imel nalog zastrupiti vodnjake rdeče armade. Pet obtožencev je bilo obsojenih na smrt, ostali pa na 5 do 10 let ječe.

v Pariz, 5. oktobra. (Izv.) Prošlo noč je v Nizzi v bližini italijanskega konzulata eksplozirala bomba, ki pa ni poškodovala nobene osebe. Tudi materialna škoda ni posebnost velika, ker ni bila napolnjena z dinamitom, temveč s smodnikom ter je bila tudi nerodno sestavljena. Policijska preiskava je ostala dosedaj brezuspešna.

SDS in občinske volitve v mariborski oblasti.

V veliki večini občin mariborske oblasti se vrše novembra in začetkom decembra občinske volitve. Dasi so občinske volitve bolj krajevnega značaja, so vendar le velikega splošnega gospodarskega in političnega pomena. Z ozirom na gonjo naših političnih nasprotnikov, ki so jo že začeli, pa moramo danes poudariti da so te volitve v občinske zastope prvovrstna politična zadeva. To nam kaže posebno tudi okrožnica SDS, ki smo jo prejeli te dni v roke, kjer ima SDS za občinske volitve sledeče smernice, ki jih priobčimo žibesečno.

St. okrožnice 630, datum 30. septembra 1927, podpisan Pivko, Spindler in dr. Lipold. — Okrožnica navaja:

>V splošnem naj veljajo glede občinskih volitev sledeče smernice:

1. Kjer ne moremo računati sami na kakšen poseben uspeh, je treba gledati, da se napravi kompromis, pri katerem tudi naša stranka dobro odreže in na podlagi katerega se skupna lista ne sme vložiti kot lista SLS.
2. Kjer je napredna večina, nastopimo sami s svojo listo, po potrebi tudi skupno z drugimi naprednjaki, vendar naj ostane vodstvo volitev v naših rokah.
3. Kjer nimamo sami večine, pojdimo z vsemi naprednimi strankami skupaj proti klerikalcem.
4. Kjer je to mogoče, je treba izkoristiti lokalne prilike, nasprotje ene vasi proti drugi itd. v korist našemu nastopu.

V nadaljnjih točkah še navaja podrobnejša navodila glede agitacije od osebe do osebe in potom tiska.

Te točke objavljamo zaradi tega, ker so v mnogih občinah nastopili demokrati z geslom: Občinske volitve so le gospodarska zadeva. Njihova okrožnica jih izdaja, da jim je za gospodarstvo naših občin toliko kot za lanski sneg. Njim gre le za to, da s svojim lažnjivim javnim geslom pomnožijo svojo politično moč. Tudi mnogim splošno uglednim občanom po naših občinah so natrosili peska v oči, da naj se eksponirajo za prevzem gospodarstva po občinah, kjer je imela do zdaj SLS svoje poštene ljudi. Tem seveda te svoje zaupne okrožnice ni poslala. Zato jo objavljamo mi. S to okrožnico se je SDS ponovno razkrinkala kot stranka, ki hoče združiti vse zoper SLS in naše ljudstvo razdrojiti. Tudi pri občinskih volitvah, kjer bi našla v raznih krajevnih prilikah kaka sredstvo osebnosti ali krajevnih sporov, se ji to ne more posrečiti! SDS mora biti v korenini zatrt v naših občinah, če hočemo res gospodarski in kulturni napredek cele pokrajine. Kot odgovor na to lokavo okrožnico SDS bodi ta: Pod nobenim pogojem nikjer nobene zveze z SDS, tudi ne v občinah!

VATIKANSKA KNJIZNICA.

Bogato darilo iz Rockefellerjeve glavnice je omogočilo popolno restavracijo poslopja znamenite vatikanske knjižnice. Delo se je pričelo in bo zaključeno tekom dveh let. Osnovne in popravljene svetovno znane freske bodo nudile obiskovalcem redko umetniško naslado. Zaposleni so najboljši mednarodni kiparji in arhitekti.

Calles v sredi državljanske vojne.

CALLES MORI DALJE. — PARLAMENT SKLICAN NA POSEBNO ZASEDANJE. — ARMADA MOBILIZIRANA. — CELO ZRAČNO BRODOVJE MORA POSECI V BOJ.

v Newyork, 5. okt. (Izv.) Glede ustrelitve Serrana se naknadno doznava, da je bil ustreljen na povelje generala Dominguesa, ki je bil poprej njegov pristaš. Ni znano, ali je Domingues svoje mišljenje izpremenil, ali pa je vedno bil Callesov pristaš. Mnogo pa se razširja vest, da sta Calles in Obregon za ves načrt že preje vedela in ga nalašč pustila izvrševati, da bi se s tem Serrana kot kandidata znebila. S Serranom sta bila ustreljena še dva člana vodstva, neki bivši guverner in neki novinar, tako da je vse vodstvo stranke odstranjen. Razen tega so bili v Torriano ustreljeni podpolkovnik Manzillo in vsi častniki bataljona, ki se je uprl. Njihovo premoženje se bo zaplenilo. O Gomezu ni nobenih poročil. Iz Veracruz se poroča, da tja ni prišel. Železniške in brzojavne zveze pa so še vedno pretrgane, tako da se lahko smatra, da jih drži Gomez zasedene. Kmetijska stranka je na posebnem zborovanju sklenila, da bo podpirala vlado in stavila na razpolago 10.000 oboroženih mož. Parlament je bil sklican na izredno zasedanje, da bo sklepal o izključitvi onih, ki še sedaj agitirajo proti sprejetemu zakonu.

v Pariz, 5. okt. (Izv.) Havas poroča, da je Calles mobiliziral vso armado, ker prihajajo poročila iz različnih strani, da so vstali razdrli železnico na raznih mestih, v glavnem pa med Veracruzom in Mehiko ter med Tampico in Mehiko. Calles, Obregon in vojni minister so se posvetovali vsi noč ter so sklenili, da se pripravi tudi vse zračno brodogojstvo, da bo moglo poseci v boj.

v Newyork, 5. okt. (Izv.) Generala Gomeza so vladne čete obkrožile v mestu Perote v državi Veracruz. Vladne čete so preprečile njegovo združitve z generalom Almado, ki vodi

vstase iz Mexico City. Po zadnjih poročilih je general Gomez že izpraznil nekatere dele mesta in se zabarikadiriral v prepadih kanona Napolino. Smatra se, da ga bodo kmalu ujeli ter se že javlja, da bo takoj ustreljen. Tudi general Almada ima na razpolago samo še en polk, tako da se smatra, da je revolucija že udušena.

Vesti iz dežele zločinskega tiranstva ni mogoče točneje kontrolirati. Zato je tudi težko oceniti, kakšno razsežnost zavzema najnovejša revolucija. Kdor se je veter, žanje vihar. Kjer so možna na diplomatskih mestih bitja a la Kolontai, ki je bila radi svoje amoralnosti izgnana povsod, reprezentira pa sovjetizem v Mehiki, tam so dana tla še za druge pojave. Vera v moralno-pravni red je padla, oblast sedi na bajonetih. Volitve za predsednika, ki naj bi se izvršile prihodnje leto, ne bo vodil narod z redno oblastjo, ampak Calles z bajonetom. Izvolitev se po dosedanjih znakih tudi ne bo odločila na običajnem volišču, ampak na bojnem polju. In to tudi, če sta oba Callesova protikandidata Gomez in Serrano danes že ustreljena. Calles, kakor kaže, je odločen, da za svoj absolutizem in boljševizem prelje potoke krvi. Toda odkar je začel s krutim preganjanjem katoličanov, v deželi ni miru in ga ne more biti, dokler se prebivalstvu ne vrnejo državljanske svobodščine. Ne samo, da se upira narod; revolucija je izšla sedaj iz armade. In četudi se tiranu z ognjem in mečem morda posreči zadušiti jo, se kolo obrne zopet od spredaj. Podčrtati je, da je nonsens tiranija v državi poleg demokratske Unije, s katero stari računi še vedno niso poravnani.

Zopet balkanski blok?

Moskva, 5. oktobra. (Izv.) »Izvestija« poroča, da se je na zadnjem zasedanju Društva narodov za kulisami pripravil načrt za protisovjetski blok med balkanskimi državami. Pri tem da sta bili glavni osebi romunski in grški zunanji minister, katerega sta pod vodstvom Anglije razpravljala o organizaciji bloka, ki bi obsegal Romunijo, Bolgarsko in Grško pod pretežno obrambe socialnega reda proti komunistični nevarnosti.

Kaj pravi Bethlen?

v Budimpešta, 5. okt. (Izv.) Uradno se objavlja izjava ministrskega predsednika Bethlena o francosko-madžarskih pogajanjih l. 1920. za vstop Madjarske v vojno proti sovjetski Rusiji in o obljubah glede vrnitve nekaterih pokrajin Madjarski. S francoske in angleške strani so bile te dni objavljene uradne in poluradne izjave, v katerih se tako zvana Paleologuejeva nota označuje kot apokrifna. Bethlen navaja, da so se med Francijo in Madjarsko vršila zaupna pogajanja, s katerimi je Madjarska nameravala zagotoviti si možnost, da se pozneje teritorialne določbe mirovne pogodbe izpremenijo. Ta pogajanja so tudi v toliko imela uspeh, ker je v znani Millerandovi okvirni noti k mirovni pogodbi tudi skrita obljuba, da bo razmejitvena komisija po možnosti korigirala etnografske

meje. Francoski pooblaščenosti so nedvomno imeli namen, izpolniti francoske obljube. Madjarska je sprejela francoski načrt, zahtevala pa je garancije, da se bodo obljubljene korekture meja res izvršile v doglednem času. Te garancije so izostale, vsled česar so pogajanja prišla na mrtvo točko. Bethlen na koncu poudarja, da je prepričan, da so Francozi mislili pošteno, ter da je obžalovati, da se francoski namen ni mogel oživitviti.

Francoska demarša v Moskvi uradno potrjena.

v Pariz, 5. okt. (Izv.) Z ozirom na vesti, da ruska vlada ne namerava odpoklicati Rakovskega iz Pariza, ter z ozirom na poročilo, da je pri ponovni demarši francoski poslanik v Moskvi Čičerin priporočal odpoklicati poslanika, je bilo listom s Quai d'Orsaya dostavljeno uradno sporočilo, v katerem se priznava, da Herbetove demarše pri Čičerinu res ni bilo. Čičerin je od 21. septembra bolan in ga zastopa Litvinov. Demarša je bila torej pri Litvinovu. Če ruska vlada trdi, da Čičerin Herbetta ni sprejel, je to otročja besedna igra.

v Newyork, 5. okt. (Izv.) Osmi igra med Capablanc in Aljehinom je bila po enajsti potezi prekinjena in je potem končala remis. Dosedaj je Capablanc dobil dve igri, Aljehin eno, dočim je pet iger remis.

Kaj se godi doma

Mariborski oblastni odbor za popravilo po zadnji povodnji poškodovanih cest.

Šef občinskega gradbenega oddelka g. inženjer Fišer se je vrnil z oglada škoda po povodnji na cestah v slovenjegraškem okraju. Zadnja povodenj je napravila največ škoda v Mislinjski dolini, kjer Mislinja naravnost vpije po regulaciji. Za najnujnejša regulacijska dela ter popravila poškodb, katere je napravila Mislinja, je odobril oblastni odbor kredit 300.000 Din. Okrajni zastop Slovenjgradec je že tudi potrošil ravno za Mislinjsko dolino 600.000 Din. Z omenjenima vsotama se bo letos pri Mislinji popravilo le toliko, da se bodo preprečile jesenske in sponladanske povodnji. V resnici bi bilo potrebno več milijonov, da bi se Mislinja zregulirala in odstranile nevarnosti, ki ogrožajo ob časih povodnji celo dolino. Gosp. inženjer Fišer si je ogledal cestne poškodbe v dolini Velenja, katere je povzročil narasli potok Velnja. Resnična škoda v tej dolini znaša 30.000 Din, oblastni odbor je že nakazal takoj kot prvo pomoč 5000 Din.

Precej škoda je napravil še potok Suhodolščica, ki je pritok Mislinje in je močno razdrli cestno zvezo Sv. Jedert—Vrbje. Oblastni odbor je nakazal za popravilo te ceste 7000 Din.

Oblastni odbor se je moral pri razdelitvi prvih denarnih podpor letos ozirati predvsem na slovenjegraški ter gornjegrajski okraj, ker sta tupele ta dva največ radi povodnji in sta bila izmed vseh okrajev mariborske oblasti najbolj potrebna denarne podpore.

Zadeva srednje kmetijske šole v Mariboru.

Objavili smo že, da je izvršena v Mariboru izprememba v zadevi srednje kmetijske šole na ta način, da se letos ukine prvi letnik te srednje šole, katero so posejali po veliki večini Srbi, da pa se istočasno ukine enoletna specialna vinarska in sadjarska šola ter se namesto nje zopet upostavi dvoletna sadjarska in vinarska šola. Ko smo s statistiko dokazali, knako se je ta bivša dvoletna vinarska in sadjarska šola razvijala in kako je ravno ona do 80% svojih učencev dajala za kmetijsko gospodarstvo na domu, je vsa javnost, ki upošteva dejstva in hoče pravi napredek kmetijstva, to obnovitev dvoletne šole iskreno pozdravila.

Nikakor ne bo uspelo »Jutro« s svojim izpadom proti ravnateljstvu šole, kateremu očita sodelovanje pri uničenju srednje kmetijske šole, kakor tudi z očitkom proti svojim inteligentom, ki so baje bili tudi za ukinitje te šole, da bi zmanjšalo vpliv in pomen dvoletne sadjarske in vinarske šole. Prepričani smo, da ga je popadla ta jeza predvsem zaradi tega, ker je ta dvoletna šola pod upravo oblastnega odbora, kjer pa se ne upošteva »Jutrovega« diktatorstva, katerega si ta list prisvaja nad vsem.

Naravnost blamiralo pa se je »Jutro« s svojo trditvijo, da je bila srednja kmetijska šola — za najširše mase kmetijskega stanu. Saj vendar ta šola ni vzgajala kmetov-gospodarjev, ampak uradništvo. In ko istočasno piše, da uradništvo kmetijske stroke ne najde doma dovolj službenih mest, ne razumemo, zakaj naj bi se v tem oziru položaj le še poslabšal. S svojega stališča bi morda razumeli, a z »Jutrovega« stališča tega ne moremo razumeti, ko pravi, da »o nas odločajo ljudje, ki niso iz našega naroda« — to je Srbi in Hrvatje. Mi vemo le to, da imamo zelo dobre domače strokovne moči in da jih bomo imeli tudi v bodoče.

Ker smo za pravo strokovno izobrazbo najširših kmetijskih mas, smo pozdravili obnovitev dvoletne sadjarske in vinarske šole v Mariboru. Nemogoče pa je, da bi dve šoli rabile iste prostore in isto zemljo, ki je zdaj last mariborske oblasti, zato se je dalo prednost dvoletni šoli, ki bo res kot nekdanja nudila strokovne izobrazbe večinoma kmetom-gospodarjem. Nimamo nič proti temu, da

se obdrži srednja kmetijska šola v Mariboru, ako je to mogoče. Toda prva zahteva našega kmetijskega ljudstva je, da imamo šolo zanj! Mislino, da je kmetijsko ljudstvo tisti kompetentni forum, ki naj o tem določa in da so se in se bodo predsedniki in ravnatelji šol pač ozirali na to zahtevo, ki je sedaj izpolnjena.

Janez Pestotnik umorjen?

O sluhažu Janeza Pestotnika, katerega truplo so pred tednom dni potegnili v Ljubljani iz Gradaščice, smo že poročali. Splošno mnenje je bilo tedaj, da je Pestotnik padel v vodo in utonil. Policija pa je sedaj dobila ovadbo, da je postal Pestotnik žrtev grdega zločina. Na podlagi te ovadbe je bila večraj aretirana neka oseba, ki je s Pestotnikom v sorodu. Policija je uvedla obširne poizvedbe. O rezultatih preiskave bomo še poročali.

Lep sin.

Iz Sv. Petra v Savinjski dolini poročajo, da je od tam pobegnil 28 letni Ivan Zolnir, sin posestnika Franca Zolnirja. Svojemu očetu je ukradel 37.500 Din v gotovini ter dve hranilni knjižici, na kateri je dvignil pri Savinjski hranilnici v Zaku enako vsoto 37.500 Din, last njegovih staršev. Sin, ki se ni sramoval okraštati svojih lastnih staršev, je pobegnil najbrže preko meje v Avstrijo.

Medvedka v zdravilišču.

V zdravilišču Kasindol v Bosni je zavladala v ponedeljek velika panika. Ko so bolniki ravno zajtrkovali in šli v paviljone, da bi se solnčili, se je pojavila pri ženskem paviljonu medvedka s štirimi mladiči. Med pacienti je nastala velika panika. Vsi so pustili svoja ležišča in pričeli bežati v sobe. Nekateri so pričeli delati barikade. Medvedka z mladiči pa se je mirno sprehajala po potih, nasutih s peskom, in začudeno gledala preplašene ljudi. Bolniki so skozi okna motrili promena do medvedke. Upravitelj zdravilišča je vedel, da je v sarajevski oblasti prepovedano ubijati medvede in je zadevo telefonski prijavil okrajnemu glavarju. Ta je ukazal neki orožniški patrulji, da medvedko prežene, kar se je tudi zgodilo. Medvedka z mladiči je bila pregnana proti Jakorini, odkoder je najbrž zbežala radi vojaških manevrov, ki so se tam tiste dni vršili.

Naročajte »Slovenca«!

ORLOVSKI STADION V LJUBLJANI

Cena 10 Din Glavni dobitek enonadstropna Cena 10 Din
 »Vila Stadion« vredna 160.000 Din

Srečka št. 006152 *

za II. loterijo

v korist zgradbi Orlovskega stadiona v Ljubljani.

dovoljeno z odlokom ministrstva za poljedelstvo z dne 22. marca 1927.
 št. 11.685/1

Zrebanje se bo vršilo na Narodni praznik dne 1. decembra 1927
 pod državnim nadzorstvom

»Ljudskem domu« v Ljubljani, Streliška ulica št. 12

Akcijski odbor za zgradbo Orlovskega stadiona v Ljubljani:
 Odborniki: Predsednik: Odborniki:

Cena 10 Din Cena 10 Din

Dnevne novice

★ **Zaupnike in somišljenike**, ki so vložili oziroma vložijo do 8. oktobra reklamacije za izbris ali vpis v volivni imenik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo prosimo, naj o vloženih reklamacijah obveste naša tajništva. Zaupniki storite svojo dolžnost že v reklama-cijski dobi hitro in v polni meri.

★ **Smrtna kosa**. Iz Kapele pri Radencih nam sporočajo žalostno novico, da je ugrabila nemila smrt zopet uglednega moža in zvestega pristaša SLS Franca Ajleca. Bil je več let župan Kapelske občine, katero službo je moral pred kratkim radi smrtni bolezni odložiti. Kot župan je bil mož na svojem mestu, vnet za blagor občine, skrben gospodar, v svojem verskem in političnem prepričanju neomahljiv, katerega tudi pred nasprotniki ni nikoli skrival. Do zadnjega se je zanimal za politično življenje. Naša krajevna organizacija, ki je v kratkem času utrpele dva huda udara, je zgubila z njim dobro moč zlasti v sedanjem času neprestanih volitev, ko nam je tako treba trdnih, neomahljivih mož — kremenitih značajev. Bog mu daj tamkaj uživati blaženi, večni mir! Zalujoci ženi in ostalim sorodnikom naše globoko sožalje!

★ **Litijsko okrajno učiteljsko društvo** ima svoj občni zbor v soboto, 8. oktobra, ob devetih v risalnici ljubljanskega učiteljskega.

★ **Zrebanje loterije »Martinišča«** se bo vršilo drugo nedeljo v novembru (13. nov.). Loterija nudi 680 večjih in manjših dobitkov. Nekaj srečk je še na razpolago pri ravnateljstvu »Martinišča« v M. Soboti. Dobijo se po 5 Din. Kdor jih še nima, jih naj naroči takoj, da ne bo prepozno!

★ **Železniškim vpokojencem in vdovam v vednost**. Na odborovi seji je celokupni odbor sklenil sledeče: Da se ne bo dajalo odslej naprej nobene informacije več gori navedenim, kateri ne plačujejo redno članarine; tudi nobeno posredovanje se ne bo storilo več zanje. Članarina dveh dinarjev mesečno je tako malenkostna, da skoraj več ne zadostuje za društveno delovanje, ker mora društvo od tega prispevati v osrednjo zvezo za skupno delovanje. To naj vzamejo na znanje tudi naši zaupniki ter odklonijo vsako posredovanje tistim, kateri redno ne plačujejo članarine. — Odbor društva železniških vpokojencev.

★ **Nova avtozveza**. S 18. t. m. se odpravi avtoomnibus promet na progi št. II v S. g. —

Marija Snežna — Apače — Gornja Radgona. Avto bo vozil iz Marije Snežne v Gor. Radgono in obratno dnevno dvakrat, ob sobotah in sejmkih dnevih trikrat. Istotako bo dva ozir. trikratni avtopromet po dogotovitvi nove ceste na progi Marije Snežne — St. Ilj v S. g. in obratno. Cena vožnje bo 1 Din za kilometer. Lastnik koncesije je g. Konrad Kauran, slovenjegoriški rojak iz St. Jakoba v Slov. goricah.

★ **Tečaj o tehniški obdelavi pločevin**. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani priredi pod vodstvom g. Josipa Stirna, profesorja tehniške srednje šole »tečaj o tehniki obdelave pločevin«, ki je namenjen zlasti klenarskim, ključavničarskim in kovinarskim mojstrom in pomočnikom. Tečaj je brezplačen ter bo trajal okoli dva in pol meseca. Poučevalo se bo v prostorih tehn. srednje šole in sicer trikrat tedensko v večernih urah. Interesenti naj prijavijo svojo udeležbo ustmeno ali pismeno pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10, najkasneje do 20. oktobra t. l. Otvoritev tečaja se bo pravčasno udeležencem naznanila.

★ **Otvoritev obmejnega postajališča v Cirknici**. Naš list je že poročal, da bo v nedeljo 9. t. m. slovesna otvoritev in blagoslovitev važnega obmejnega postajališča Cirknica, ki leži med postajama St. Ilj v Slov. gor. in Pesnica. Otvoritve se bodo udeležili zastopniki velikega županstva in okrajnega glavarstva iz Maribora. V nedeljo po prihodu mariborskega vlaka krog druge ure popoldne bo na postajališču najprej sprejem gostov, nato deklaracije, govori in blagoslovitev. Po slovesnostih bo za povabljenе goste poseben banket v gostilni Katarine Muršec.

★ **Tujska sezona na Jadranu še vedno traja**. Jesenska sezona v gornjem Primorju ni uspela tako, kakor se je pričakovalo. Večina gostov je odpotovala iz gornjega Jadrana v Dubrovnik in Split. Ves pretekli mesec so parniki Jadranske Plovidbe, ki so vozili v Dalmacijo vsako nedeljo in četrtek, bili polni potnikov. Ker je vreme še vedno lepo, odhajajo tučji v velikem številu na jug. — Split je še v nedeljo posetilo 156 ljudi.

★ **Popravilo luke v Crikvenici**. Pomorski odsek na Sušaku je dobil kredit za popravilo zatvorske in obale v Crikvenici. Z delom se bo takoj pričelo.

★ **»Spiske poš, telegrafa i telefonov«**. Knjigo pod tem naslovom je izdalo ministrstvo pošte in telegrafa v Belgradu. Novi poštni pripomoček se naslanja na podatke z dne 1. aprila 1927. Knjigo prodajata pošta Ljubljana 3 (Sv. Jakoba trg) in ekonomat poštnega ravnateljstva v Ljubljani po 15 Din. Naročila sprejemajo vse pošte brezplačno.

★ **Senzacionalna aretacija v Subotici**. Pred par dnevi sta bivala v Subotici Acimović, šef politične policije iz Belgrada, in njegov pomočnik Miodrag Gjorgjević. Preiskovala sta neko afero. Acimović se je vrnil v Belgrad in ni hotel časnikašem pred zaključkom preiskave dati nobene izjave. Kakor se je zvedelo, je bil v zvezi s to afero aretirani Gjukan Mamuzić, bivši mestni župan in tajnik organizacije HSS. Za vzrok aretacije se še ne ve.

★ **Stoletni starci v Bosni**. Iz Fojnice v Bosni poročajo, da je tam umrla 100letna

Na Vrhniki

je začel ordinirati
zdravnik dr. Fran Zupan

ženske klinike na Dunaju. Ordinira nad Rutnerjevo trgovino vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Pahomij:

Kako sem se z jadnico »Sv. Anton« vozil na Hvar.

Prejeli smo to-le pismo:

Hvar, torek, 20. septembra.

Gospod urednik! Ker je letos precej čitatelj in čitateljice »Slovenca« v krasnih mesecih juliju in avgustu bivalo na odhodu pod žarkim solncem dalmatinskim, na raznih točkah divne Dalmacije, posebno na otoku Hvaru, kjer so si krepili bolne živce v čistih morskikh valovih, lakoto pa si težili s sladkimi smokvami, bi utegnili morda koga zanimati, kako sem si jaz, pozen letovišar, ob času enakonočja (ko so, kakor znano, na morju največji viharji), v noči od 17. na 18. september na morskikh valovih »živce krepil« in za kakšno ceno si prislužil užitek sladkega hvarskega grozdja.

Z 19. dnem septembra (ponekod že teden prej) se je po vsej dalmatinski obali, zlasti na otokih Hvaru in Korčuli, pričela trgatve »trganje«. Znano pa je, da je črna dalmatinsko vino dobro zdravilo za malokrvne bolnike (košček gnjati pa čaša črnega dalmatinskega kri redi!); zato se je odločila družica podjetnih mož iz Ljubljane, da se te dni napoti v Dalmacijo kupovat grozdje z edinim človekoljubnim namenom, da iztisne iz njega na licu mesta pristno dalmatinsko črnino za malokrvne bolnike. Ker se vrši trgatve na več krajih istočasno, je družica najela tri dalmatinske

barke, da bi kar na treh krajih kupovala črno grozdje. Mene so vzel kot malokrvnega bolnika s seboj, da bi se takoj pokazal in dokazal dobrodejni učinek iskane črnine. Pa smo pričeli. Najprej se je ustavila ladja »Sv. Antun«, in sicer v Vodicah pri Šibeniku. (Ladja »Sveti Nikola« z osrednjim vodstvom je plula naprej na Hvar, »Sv. Feliks« s strokovnjaškim vodstvom pa je pogumno prodiral še nižje doli na Korčulo.) Mene so pustili na »Sv. Antun«, najprej, ker mu poveljuje sam g. Spiro, lastnik vseh treh brodov, izkušen kapitan, ki je s svojo ladjo preстал že mnogo viharjev, potem pa, ker je za prevzemanje grozdja na tej barki določen g. Janko, ki ima vsak dan opraviti z bolniki.

Pretekli petek (16. septembra) je bila kupčija na »Sv. Antun« ves dan zelo živahna, dasi je v luki še več bark, ki vse kupujejo grozdje. Zvečer pa smo doživeli silen orkan; enkrat je treščilo čisto blizu naše barke. (G. Spiro nam je pripovedoval, da je doživel vihar, ko mu je treščilo v jadrenik.) V soboto dopoldne je bilo morje mirno; okrog poldneva pa je začel pihati zahodnik. Ker je bil ta veter za našo vožnjo proti jugovzhodu ugoden (in ker je g. Janko kupčijo v glavnem zaključil), je dal g. kapitan svojemu moštvu povelje, naj nemudoma razpno vsa jadra, da odplavimo tudi mi proti Hvaru. Veter je treba hitro izrabiti, ker lahko nenadoma neha. Zato so se kakor udarci vrstila povelja kapitanova: moštvo pa je odvezovalo, odpenjalo, razpenjalo, plezalo po lestvah (iz vrvi) v strmo višino...

Jadra so začela plapolati, pokati, in že smo drveli z brzino 7 milj (to je približno 13 km). G. Janko je začel peti s Prešernovim »Mornarjem«:

Spet so se jadra bela
 od južnih sap napela...

Dalmatincu je taka-le vožnja z razpetimi jadrji, ko barka reže valove, največji užitek. Tudi g. Spiro je bil vidno zadovoljen; veter mu je prihranil nekoliko nafte, ko ni bilo treba zapaliti motorja. Manj zadovoljen pa sem bil jaz. Prišli smo namreč kmalu na odprto morje, ki je bilo — menda od nočnega viharja — še vse razburkano in gnalo močne valove. Jadrenica se je pričela zibati. Šlo je zdaj »na zibel« zdaj »na konjac«, šlo je res zdaj »himmelhoeh jauchende«, zdaj — »zum Tode betrubt«. Ko so me pred toliko in toliko leti zibali mati, mi je to najbrž dobro delo; a če človeka ziblje morje, je druga pesem, kakaj morje ni mati, ampak je — o tem sem se izvrstno prepričal — divja zver, ki hoče ubogo človeško bitje pogoltniti, upropastiti. Da ne bi dobil morske bolezni, ki se je ob tem zibanju že napovedovala, sem nepremično strmel v kljun ladje ter skušal »lavrati«: če je šlo »na konjac«, sem se nagnil z životom naprej, če »na zibel«, sem se nagnil zadaj levo, zadaj na desno. Čisto po volji ladje, oziroma morskoga boga Neptuna, ki je ladjo komandiral! Zdelo se mi je, da s to telovadbo ublažim in morda popolnoma ustavim prekuzevanje želodca, ki je menda vzrok morskai bolezni. Bilo mi je pa

tisto uro — tako je šlo namreč nekako eno uro — kakor otroku na gugalnici, ki ga poradni tovariši z vso silo poganjajo: smehljaje se, lepo mu je, obenem pa sapo lovi in se boji, da vsak hip tista »lepota« zahrešči in lopne... Tedaj je bilo, da mi je g. Janko zaklical: »Poglejte, gospod Pahomij, kako se Šibenik lepo vidi!« Rad bi bil pogledal, toda... kljuna nisem smel zgubiti z vidika niti za trenutek. Z uljudnostjo, ki sem je bil v tistem položaju zmožen, sem rekel, ne da bi se kam ozrl: »Hvala, gospod Janko, saj je res lepo!«

Medtem je — bilo je okoli treh popoldne — je bil kuhar File (Filip) pripravil obed: za nas tri v kapitanovi kajuti, za moštvo na krovu tik ob kajuti. Dasi sem bil lačen — v Vodicah sem bil jutraj popil nekoliko črne kave in zavžil en grozd — sem se vendar bal trenutka, ko bo treba vstati in napraviti tistih par — oh, tako negotovih! — korakov do kajute. Nekaj mi je reklo: »Sigurno je sigurno! Ostanil! Drži se! Sedil!« Ali glad — zlasti na morju — pa tudi hoče svoje pravice. Vstal sem torej in — loveč se — bil v dveh, treh skokih v kajuti. To še vem, da je bila na mizi sklada riža, narejenega alla napolitana. Prijel sem žlico, da bi zajel; tisti hip pa nas je visoko vzdignilo — zgubil sem ravnotežje, z vso silo strmoglavil ob tla... Zelodec... glava — slabo, slabo, slabo! G. Spiro, usmiljeni Samarijan, me je vzdignil. Prosil sem, naj mi pomaga nazaj na krov, da bom spet »lavriral« in ravnotežje morda spet našel. Zastonj! Niti sedeti nisem mogel več. Slabo, slabo, slabo! Ravnotež-

Mara Tuka. Vse svoje življenje je bila siromakna in je često živela v bedi. — V vasi Mamici pri Mostaru živi 103letni stari Franjo Tomić. Je še popolnoma zdrav. Kljub svojim letom često prehodi pot do Mostara in nazaj peš, kar znaša 36 km. Za časa zadnjih volitev je zelo aktivno sodeloval v volivni borbi. Na vprašanje, če je bil kdaj bolan, je dejal, da je bil večkrat lačen, kakor pa bolan.

OBLAČILA TVRDE J. MACEK

Ljubljana, Aleksandrova 12

so najboljša in najcenejša.

★ Kravate, ovratnike, naramnice in razno manufakturno blago dobite po solidnih in konkurenčnih cenah pri Francu Pavlinu, Ljubljana, Gradišče 3.

★ Pri motenjih v želodcu in črevih, bolečinah v trebuhu, razdraženosti, nervoznosti, omotici, težkem snu, splošnem slabopočutju, zmanjšani moči za delo se doseže olajšanje z dnevno čašo naravne »Franz-Josef«-grenčice. Sloviti zdravniki hvalijo izbornost lekovitosti, ki jo nudi »Franz-Josef«-voda v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Veliko izbiro

modernih damskih in otroških predpisnikov, sportnih kril in bluz, otroških oblek, razno damsko perilo po jako nizkih cenah nudi:

F. in I. GORIČAR, Sv. Petra cesta št. 29.

Ljubljana

© Shod za žensko volivno pravico. V nedeljo 9. oktobra se vrši ob 3 popoldne v Mestnem domu shod za žensko volivno pravico, katerega prirede vse ženske organizacije. V imenu Krščanskega ženskega društva bo govorila gdca Cilka Krek.

© Slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« je pričelo zopet s svojimi rednimi pevskimi vajami, ki se vrše vsak ponedeljek in četrtek ob 8 zvečer. Kdor od starih članov ne bi dobil pomotoma osebno obvestila, naj smatra ta poziv za isto. Nove pevke in pevci dobrodošli. Danes v četrtek ob 8 zvečer vsi in točno. — Odbor.

© Koncert. V petek zvečer od pol 8 do 12 koncert. Sveže morske ribe, pristna domača vina, kraški teran. Se priporoča restavracija »Ljubljanski dvor«.

© Dole je govoril. Podpredsednik oblastne organizacije SDS Adolf Ribnikar je izdal svoj prvi manifest na vse organizacije, starešine, čuvare, agitatorje in zaupnike SDS, v katerem pravi: »S pomočjo zavednosti in discipline volivcev Naprednega bloka smo izvojevali v nedeljo odločilno zmago nad lažnjivim in goljufivim klerikalizmom, ki je zlorabljal v boju proti nam državni, samoupravni in cerkveni aparat, poleg tega pa razpolagal z ogromno množino denarja.« — De gustibus non est disputandum!

© Garnizija se je vrnila v mesto. V torek popoldne se je vrnilo v Ljubljano vojaštvo ljubljanske garnizije, ki je sodelovalo na manevrih v ozemlju med Kamnikom, Trojanami in Gornjim gradom. Ljubljanska garnizija je manevrirala proti celjski garniziji. Vojaštvo je izvedlo svojo nalogo brezhibno in se ni nihče ponesrečil. Kmetstvo prebivalstvo je vojakov zelo prijazno sprejemalo.

© Zabava v korist brezposelnih in privatnih nameščenec. V soboto 8. oktobra priredi »Zveza privatnih nameščenec« Jugoslavije, podružnica Ljubljana v dvorani hotela Union veliko zabavo z bogatim vzporedom v korist brezposelnih trgovskih in privatnih nameščenec. Pričetek zabave je točno ob 8 zvečer. — Predprodaja vstopnic ob uradnih urah v poslovalnici Gledališka ulica 8.

© Unionski dvorani sta se letos prizidali na levi strani dve mali dvorani, velikost 8 krat 16 metrov, ki bosta tekom desetih dni gotovi in na razpolago za različne manjše prireditve,

kakor sestanke, občne zbornice, predavanja, plesne šole, večje seje itd., na kar se p. n. društva in klubi opozarjajo. Zadnja leta se je opetovano grajalo, da najlepša koncertna dvorana nima dovolj stranskih prostorov, kateri niso dostatek pa se je sedaj odpravil. 7850

© Niti desk ne puste na miru. Prebivalci Glinice in Tržaške ceste smo bili zelo hvaležni upravi »Slovenca«, da je pričela lepiti vsako svojo številko na pripravnem mestu v bližini tobačne tovarne. Tako je bil »Slovenec« dostopen tudi revnejšim slojem v tem delu mesta, ki si drugače težko odtrgajo naročnino za list. Tik pred volitvami, v noči na 2. oktober, pa je ta deska izginila ter so jo pozneje našli v Rožni dolini, kamor so jo »napredni« vandali zanesli. Pričakujemo od oblasti, da bodo krivci kmalu izsledeni.

© Parna kopel v palači Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti 20 je odprta za moške ob torkih in sobotah, za ženske ob sredah in petkih od pol 15 do pol 19.

© Tatvine. Zidarju Francu Knezu, stanujočemu v barakah za Bežigradom, je neki zlikovec ukradel rjavo 500 Din vredno kompletno obleko. Tatvine sta osumljena dva bosanska delavca. — Tvrdisi »Bata« je neka tatvica ukradla 229 Din vredne čevlje. — Aretirana sta bila dva stara policijska znanca, ker so pri njima dobili 7 kg bakra, za katerega ne moreta navesti poštenega izvora.

© Kolesarske tatvine se kljub hladnemu vremenu in koncu sezone še neprestano dogajajo. Tako je s hodnika glavne carinarnice izginilo 500 Din vredno kolo, last uradnika Janka Gnezde. — Z dvorišča Mahničeve kavarnice v Vodmatu je neznan zlikovec ukradel s kolesa Alojzija Prezlija zračno čevl in plašč, v skupni vrednosti 150 Din. — Ivanu Čeponu, mesarju z Ilovice, je bilo v Rudniku ukraden 1000 Din vredno kolo.

© Izgubljeni in najdeni predmeti. V drugi polovici meseca septembra je bilo v Ljubljani izgubljenega skupno 4792 Din denarja, pet komadov zlatine, dva dežna plašča, nekaj obleke in mlad pes doberman. Nasprotno pa je bilo najdenega samo 130 Din denarja ter cela vrsta raznih malenkosti brez večje vrednosti, katerih izgubitelji niti ne prijavijo policiji.

© Nogavice vseh vrst v velikih izbiri in najceneje pri Dobeicu, Pred škofijo 15.

© Razstava in založba pletilnih strojev vseh vrst ter strokovni pouk v pletenju. — Ljubljana, Zidovska ulica 5.

Maribor

© Danes prvi prosvetni večer v dvorani Zadrúžne gospodarske banke. Začetek ob 8. Govori g. dr. Jehart o potovanju po Orientu. Nad 70 skioptičnih slik pojasnjuje predavanje. Vstopnina minimalna.

© Saša Popov si je izbral za svoj koncert, ki se vrši 7. oktobra v Unionski dvorani, sledeči spored: 1. Stamitz: Violinski koncert d-dur; 2a) Corelli-Kreisler: Le Folia; b) Paganini-Szymanowsky: Trois Caprices. 3a) Liszt: Koncertna etuda des-dur; b) Serabine: Dve pesnitvi; c) Rahmaninov: Polichinelle (proizvaja pianist F. Grone). 4. Saint Saens: Introduction et Rondo. — Vstopnina: sedeži od 25 do 8 Din, stojišče 5 Din, dijak 2 Din. Predprodaja na običajnih mestih. Občinstvo vabimo, da v največjem številu posesti koncert odličnega jugoslovanskega umetnika.

Ali že veš,

kaj boljšega, kakor n. pr.: mlatilnico z gepljem, konja z vozičkom, šivalni stroj i. t. d. Ali si že kupil srečko, ki stane 5 Din? Če ne veš, kje se kupi, vzemi dopisnico in piši hitro na: Akejski odbor za zgradbo Ljudskega doma v Novem mestu, da ti jo pošlje. Izrebane srečke bo objavil tudi »Domoljub«.

□ »Deseti brate« v Mariboru nastopi v nedeljo 9. oktobra popoldne v dvorani Zadrúžne gospodarske banke.

□ Cerele française. Pouk v francoskih tečajih za odrasle se začne v petek 7. oktobra in se bo vršil ob torkih in petkih od 6 do 7 zvečer v II. nadstropju moškega učiteljskega. Tudi tečaj za otroke je odprt in so ure ob ponedeljkih in četrtek od 3 do 4 popoldne v društveni čitalnici na državni gimnaziji. Novi udeleženci za vse te kurze se še sprejemajo v kurzi samih pred poukom. Pouk v začetniškem tečaju za odrasle pa se po dogovoru lahko vrši v torek in petek od 7 do 8 zvečer.

□ Zamotan slučaj tatvine. V neki gostilni se je v torek popoldne pripetil naslednji slučaj: Gost, ki je pil četrtinko vina, je položil denarnico z vsebino 10.000 Din pred se na točilno mizo. Ko se je za hip ozrl drugam, je denarnica izginila. Poleg njega sta stala dva gosta, katerega je osumil tatvine. Ko ju je v prisotnosti gostilničarja preiskal, ni našel pri njima svoje denarnice. Nato se je eden od te dvojice — neki izvošček — vsedel k mizi. Pred njim je okradeni gost opazil, da je prtljago nekoliko privzdignjen. Ko ga je odgnal, je našel pod njim svojo denarnico s celo vsoto. Prijavil je slučaj policiji in proti izvoščku se bo uvedlo postopanje.

□ Aretacije. Včeraj je policija izvršila 6 aretacij. Zaprli so 2 pijanca, ki sta ob 4 popoldan obležala na cesti, dva, ki sta prekorajila mejo brez dokumentov, eno osebo radi berčenja in eno radi goljufije.

□ Dragocene gosli izginile. Družina C. poseduje stare gosli, vredne več deset tisoč dinarjev. Pred nekaj dnevi je prišel neki Alojz V. ter sporočil hčerki, ki je bila sama doma, da mu je dal oče gosli na posodo. Hčerka mu je gosli v resnici izročila, toda V. jih ni več vrnil. Policija ga je aretirala, izjavil pa je, da je gosli posodil naprej nekemu godbeniku.

□ Vlom v izložbeno okno. V noči na sredo je bilo vlomljeno v izložbeno okno manufakturne trgovine Ihl in Kúhar na Aleksandrovi cesti. Vlomilec, ki je odprl okno, da je z vzvodom strl ključavnico, je odnesel večjo količino brisač v vrednosti 4000 Din. O tatovih ni nobenega sledu.

Izšlo je

in se dobiva

v Prodajalni KTD H. Ničmanovi:

Dr. Mihael Opeka

VEČNA KNJIGA

Deset govorov o Sv. Pismu.

Cena 16 Din, po pošti 150 Din več.

Celje

© Pevci, pevke! Jutri, v petek, zvečer začne pevski zbor Katol. prosvetnega društva v Celju zopet z rednimi pevskimi vajami. Pevske vaje se bodo zaenkrat vršile v pevski sobi opatiije. Začetek točno ob 8. Vsi stari gg. pevci in pevke so naprošeni, da pridejo polnoštevilno. Novi pevci in pevke so iskreno dobrodošli in naj se že jutri zvečer ob priliki prve vaje prijavijo pevovodji.

© Svečana otvoritvena predstava v mestnem gledališču v Celju. Nocoj ob 8 se odpro vrata naše celjske Talije in upamo, da ostanejo skozi celo sezono predmet živahnega poseta in zanimanja. Kot svečana otvoritvena

predstava bo nocoj vprizorjena Cankarjeva drama »Hlapci«. Režija in inscenacija je v rokah umetnika Bratine, ki nastopi obenem v vlogi pijanca Piseka. Ostale vloge so v rokah priznanih celjskih igralcev in igralk. Med njimi je na sporedu opaziti mnogo novih moči. Gledališka blagajna se odpre eno uro pred predstavo.

© Električen meh so dobile orgle v cerkvi sv. Jožefa nad Celjem. Kljub izrednemu zračnemu pritisku, 140 mm, se je napeljava mojstru Jenku iz St. Vida izvrstno posrečila. Te vrste naprava je menda v celjski okolici edina. Kdor se za napravo zanima, mu jo predstojništvo cerkve radi volje razkaže.

Ptuj

© Tridesetletnica mašništva obhaja v nedeljo, dne 9. oktobra t. l. velezaslužni g. Anton Kolarič, gimnazijski profesor v Ptuj. Rojen 8. junija 1875 pri sv. Marku nize Ptuja je bil po treh letih bogoslovja posvečen radi mladosti 9. oktobra 1897 v Mariboru. Kaplanoval je pri Sv. Juriju ob j. ž., v Voljniku in pri sv. Magdaleni v Mariboru, odkoder je bil nastavljen za mestnega vikarja v Ptuj, kjer je nekoč tudi obiskoval nižjo gimnazijo. Dne 1. septembra 1905 je postal profesor verouka na tedanji deželni gimnaziji v Ptuj. Ta zavod je bil tedaj v strogo nemških rokah, vzgoja se je vršila v pangermanskem duhu. Težavno je bilo delo narodno in katoliško toli zavednega profesorja Kolariča. S svojo neustrašenostjo in taktičnostjo si je znal prof. Kolarič pridobiti ugled in priznanje pri profesorjih-kolegih in zaupanje in udanost pri svojih dijakih. Ni močno naštet, koliko je s svojim delovanjem koristil narodu in veri. Slovenski dijak je našel v Kolariču vedno najboljšega zagovornika, narodna in sveta stvar pa odločnega branitelja. Kot protitež proti nekdanjemu »Stajercu«, ki je našemu narodu v mestu in okolici zadal težke rane, ki še desetletja ne bodo zacelile, so ustanovili katoliški narodnjaki »Tiskovno društvo v Ptuj«, podjetje, ki se zdravo in vztrajno razvija, a še radi zaspasnosti nekaterih inteligentov ni moglo razviti celega svojega programa. Duša in vodja tega podjetja je seveda g. profesor Kolarič, ki družstvu žrtvuje ves odvisni čas in ga duševno in gnetno vzdržuje in podpira. Kratko: Katoliško in narodno probujenje slovenskega naroda je gospodu jubilanu vedno življenski cilj. Zato mu k slavnostnemu dnevu priscrno častitamo in mu želimo, naj ga Vsemogočni krepi in ohrani še mnoga, mnoga leta!

Kamnik

Proslava desete obletnice dr. Krekove smrti, ki so jo priredili v nedeljo popoldne v Kamniškem domu kamniški Orli in Orlice, je uspešno zlo dobro. Deklamaciji dobro nastudirani in prednašani, vijolinske solo točke tople in lepe, nastop pevskega zbora sigurni. Govornik, gospod župnik Tomažič, nam je v izredno živahnem govoru orisal ljubezen rajnega dr. Kreka, nastopajoče Orlice so v elegantnih simboličnih vajah izrazile žalovanje celega naroda za velikim možem »Dramatični prizor »Srce« pa je zaključil vredno to lepo proslavo in vplival največ po svoji preprostosti, a obenem po izvirnosti ideje. — Žal, udeležba ni bila taka, kakršno bi bila, zasluga proslava našega največjega moža. Nekaj je zakrivilo lepo vreme, drugo še ena prireditev v mestu, a največ pač pomanjkanje zmisla za take proslave, ki naj bi pač pokazale čut hvalečnosti do velikih moči, čeprav so že umrli. Vsem pa, ki so pri tej proslavi sodelovali in se je udeležili: najlepša hvala!

Slovenski rekijem za dr. Kreka bo v soboto, dne 8. t. m. ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi na Šturi. Vabimo vse prijatelje in častivce velikega pokojnika, posebno pa člane katoliških organizacij, da se te cerkvene proslave udeležijo in se v molitvi spominjajo pokojnika!

Novo mesto

Tomboła podružnice Jugoslovanske Matice v Novem mestu se vrši v nedeljo, dne 9. t. m. na Glavnem trgu (v slučaju slabega vremena v Narodnem domu) z mnogimi lepimi dobroti. Tomboleske tablice se prodajajo po 1 Din kos. Ponovno vabimo občinstvo, da pridno sega po tablicah ter s tem dokaže, da še ni pozabilo na zaslužene rojake, ki ravno sedaj najstrašnejše trpe pod tujim nasiljem. Prodajalke se bodo oglašale pri vseh in upamo, da nikjer ne brez uspeha.

Kočevje

Urani poziv petošolcem državne realne gimnazije v Kočevju. Z brzojavno naredbo g. ministra

je glave in želodca zgubljeno... G. Spiro mi je pomagal, da sem se nagnil čez krov in pričel Neptunu žrtvovati... Iskal sem ga (Neptuna) z motnimi očmi, kdaj se mi je jezen prikaže iz črnih valov... ali ostal je v globini ter venomer podil in kopicil valove. Zaprli sem torej oči... G. kapitan mi je svetoval, naj ležim vodoravno. Vodoravno?! Saj ta neizmerna voda ni bila niti časek ravna, ampak neprestano hrib in dol, hrib in dol... Sicer sem pa res slušal njegov nasvet in legel vznak. Pričelo se je sedaj trpljenje, ki je trajalo brez najmanjšega odmora — osem dolgih ur. Mižal sem vseh osem ur in štel (zakaj zavest mi je ostala), koliko tisočkrat se bomo še vzdignili in spet padli, se vzdignili in spet padli... Prišli smo bili čez »Planke«, to je na odprto morje, kjer ni bilo nobenega otoka več na naši desni strani. Ves čas sem imel samo eno misel: kako strašna, besna zver je morje, to tolikrat opevano morje! Spomnil sem se — ker nekaj sem moral misliti — Odiseja, kako se je dva dni in dve noči boril z valovi, dasi Pozejdonu, kakor se zdi, ni žrtvoval; misel mi je ušla tudi na ladjo, ki se je na nji vozil proti Italiji apostol Pavel, in kako so potniki na njej strašno trpeli...

Okrog sedme ure zvečer, ka-li, je moralo biti, ko me je g. Janko (ostal je bil ves čas junak in z g. kapitanom sta bila tisti riž alla napolitan srečno obdržala na mizi ter »poročala«) poklical: »Gospod Pahomij, poglejte, Split se vidi v daljavi, vsa obala v lučih, krasno! A v meni še vedno isto občutje, želodec...

glava... vzdigovanje... — slabo, slabo, slabo! Odgovoril sem samo: »Hvala, gospod Janko! Seveda je lepo, lepo!«

Ta čas je bil veter ponehal, jadra niso več rabila, zapalili so nafto za motor. A valovi vkljub tišini isti, hrib in dol, hrib in dol...

Okrog osme ure me potolaži g. Spiro: »Dasi bomo vozili kakšne dve uri delj, sem zaradi Vas, gospod Pahomij, zaokrenil ladjo med otoka Sulet in Brač; tu bo precej mirno. Samo potem, ko pridemo iz te otočine, bo še enkrat odprto morje. Okoli ene po polnoči bomo pa na Hvaru.« »Hvala Vam, gospod Spiro!« sem ves ginjen rekel. »Ali ne boste nič večerjali, gospod Pahomij,« me je dalje vpraševal g. kapitan. »File nam je pripravil izborne vampe z rižem v olju!« »Hvala, gospod Spiro, ne morem.«

Kaki dve uri se je ladja res zibala znatno manj. Prevzela me je dremavica. Ali potem — menda je bilo okrog desetih — pa spet naenkrat stara pesem: hrib in dol, hrib in dol, vzdigovanje in padanje, škripanje lesovja in sten: bili smo spet na odprtem morju, plovec proti Hvaru. In spet sem pričel šteti, koliko tisočkrat nas bo dvignilo in spet spustilo, dvignilo in spet spustilo... Dal Bog, da bi bili že enkrat na trdih tleh! To je bila zdaj moja iskrena želja.

Slednjič je motor utihnil, pričelo se je odvijanje težke verige... mornarji so spuščali sidro v morje. »Na Hvaru smo,« mi je tiho dejal g. kapitan. (G. Janko je bil medtem zaspal.) »Hvala Bogu,« sem vzdiknil, »ali mo-

rem takoj na suho?« »Ne,« me je poučil g. Spiro, »dokler pristaniška policija ne dovoli, se ne smemo izkrcati. To bo šele ob osmih zjutraj.«

Obstali smo torej nekje sredi luke. Ura nekje čisto blizu je udarila eno. Čisto blizu je torej bilo mesto, slavni Hvar, čisto blizu hiše, čisto blizu ljudje, a jaz nisem imel toliko moči, da bi glavo vzdignil in pogledal, kakšen je kraj in kje je zvonik, čigar uro sem slisal... Ležal sem napol v nezavesti še dalje. Ladja se je zdaj sicer čisto malo, vendar pa še venomer zibala, kar mi je neprestano obnavljalo slabosti, ko ni bilo toli zaželjenega ravnotežja...

Slednjič se je prikazala rožnasta pravnosta Zarja. Mornarji so se umivali. Kuhar File me je potolažil z novico, da je tudi njegov petnajstletni sinko Karlo »bacale, in da »bacale« tudi marsikateri mornar. (V hipu se mi je posvetilo, kako težak je ta poklic — tudi v tem oziru.) Rešilni čolnici me je prepeljal na obalo. Ko sem spet enkrat stopil na trda tla (ki se niso gugal!), bi bil najrajši — kakor stari Odisej — pokleknil in tla poljubil. Ta hip sem doživel i pomen tistih treh besed Odiseje: »Kúse zaidoran aruran« (Odisej je poljubil žitorodno zemljo).

Bilo je krasno nedeljsko jutro. Odprl sem oči in strmel nad lepoto palač in prostranega trga pred stolnico...

Kakšno nasprotje: Kroginkrog morje, tolikrat razburkano, razdivjano, uničujoče, v sredi pa otok in mesto in ljudje in stolnica... Ali so ponoči kaj slutili, koliko nekdo tam na

valovih trpi? Ali bi se bili kaj zgenili, ako nas bi bilo pogoltnilo? Pač, Eden je videl in vedel vse... Šlj smo k velikim maši.

Danes, g. urednik, je že drugi dan po viharju vožnji: brez skrbi zrem po morski gladini iz tihe celice franjevaškega samostana, kjer sem našel varen krov, toda živci še danes niso — v ravnovesju. Don Stipe pa mi je čestlital in mi zatrdil, da sem naredil skušnjo za pristnega — Dalmatina.

O, zdaj bom pač vse višje cenil tisto zdravilo za malokrvne — kapljico pristnega dalmatina.

KUPUJTE SREČKE

II. STADIONSKE LOTERIJE

Glavni dobiček vila »Stadion«, Din 160.000.—

Kovačev študent

Spevoigra v treh dejanjih. Uglasbil Vinko Vodopivec. Druga pomnožena izdaja. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izvodu Din 32.—. Novo, pravkar izšlo!

za prosveto je redni pouk v tekočem šolskem letu zopet dovoljen. S poukom v petem razredu se prične v četrtek 6. oktobra ob 8. dopoldne. Priidite čimprej! — Ravnateljstvo.

Trbovlje

☆ **Tovariši Stokovne zveze rudarjev**, kakor tudi člani Krekove mladine, se naj udeležijo v četrtek 6. oktobra ob 4. uri popoldne sestanka v tajništvu na Vodah v svrhu razgovora, kako bi proslavili 10letnico Krekove smrti.

☆ **Napredovanje**. G. profesor Miroslav Rataj je pomaknjen iz II. kateg. 2. stop. v II. kateg. 1. skup. — V isto kategorijo in skupino je pomaknjen ravnatelj meščanske šole g. Zaverl.

☆ **Pokopališče** postaja premajhno. Mrliči se prekopavajo že na osem let, sanitetna oblast pa predpisuje za Trbovlje 10 let. Tudi na starem pokopališču so grobovi stari komaj 4 leta, zato se bo treba odločiti za nakup zemljišča in povečanje pokopališča. Občina odpošlje na okrajno glavarstvo tozadevno poročilo.

☆ **Intervencija**. Na prosvetnem odseku velikega županstva sta posredovala v ponedeljek gg. župan Sitter in ravnatelj Vodušek radi zidave nove osnovne šole na Vodah, ki bi jo moral zidati rudnik po reverzu iz l. 1882. Sedanja šola, ki ima 12 razredov ali sob, je postala premajhna ter se je storilo vse, da izpolni rudnik svojo dolžnost. Ta je napravil pritožbo, ki leži na velikem županstvu že par let. Komisija je zahtevala, da se zgradi šola s 24 sobami in vsemi modernimi napravami in je bila stavba proračunana na okoli 7 milijonov dinarjev. Rudnik se bo tem stroškom gotovo upiral in se bo šlo tu samo za vprašanje, ima li reverz, podpisano od zastopnika TPD iz leta 1882, kot davkoplačevalca še pravno veljavo. Veliko vlogo bo igralo tudi to, kdo bo reševal protest, ali prosvetni oddelek ali državna uprava. Na šoli na Vodah je okoli 800 otrok in 27 učnih moči in pride tako na vsakega učitelja 30 otrok. Intervencija je imela uspeh v toliko, da se je našel akt.

Slovenska krajina

Osebnost vest. Od Murske Sobote se je poslovil g. Karl Osterer, bivši ekonom grofa L. Saparyja. V svoji službi je deloval osem let in je igral pri delitvi veleposestniške zemlje precejšnjo vlogo.

Prekmurski škalendar. V par dneh bo dogotovljen »Kalendar presv. Srca Jezusovega«. Kalendar obhaja 25letnico, zato je mnogo obsejnejši, ko druga leta. Vskemu, ki se hoče o prekmurskih razmerah nekoliko bolj poučiti, ga že sedaj priporočamo. Naroča se v tiskarni Balkanyi D. Lendava.

Učiteljsko zborovanje. Učiteljsko dolnje-lendavsko okraja bo imelo v soboto 8. t. m. svoj letni sestanek. Ker gre učiteljsko za tem, da se spozna s svojimi stanovskimi tovariši v Medžimurju, se bo sestanek vršil v Čakovcu in je na njega povabljeni tudi učiteljsko v Medžimurju.

Dopisi

Dravograd. V nedeljo, dne 9. t. m. se bo blagoslovila cerkev Sv. Vida v Dravogradu, katere sliko je prinesel »Illustr. Slovenec« št. 40. Cerkev, kakor stari grad, je bila zidana pred l. 1177., torej v času, ko se je tukaj začelo razširati krščanstvo, spada toraj med najstarejše cerkve v Sloveniji. Ko se je cerkev popravljala in se je na transkem oltarju v svrhu snajenja odstranila slika Sv. Florijana, našle so se na steni velike freske. Kakšna usoda bo te zadel, danes še ne moremo reči: primanjkuje gmotnih sredstev Dravoržani ozir. župljani, so z veliko poštvovalnostjo sami, skoraj brez tuje pomoči, cerkev popravili, a več ne morejo storiti.

Katoliški svet

Z misijonskega kongresa v Poznaniu.

Poznanj, 29. septembra.

Malo je znan v naši javnosti Poznani. Bil je pač kot poljsko mesto v nekdanjem nemškem cesarstvu nekaj manj vrednega. A danes je drugače... Mesto je postalo eno najvažnejših središč pomlajene Poljske, kot je bilo že davno za slavne poljske zgodovine. Poznani je bil prva stolica krščanske Poljske, kajti tu je bila 986. l. ustanovljena prva poljska škofija. Vodilno vlogo je igral še dolga stoletja, a s časom se je središče Poljske preneslo drugam in je Poznani ostal ob strani. Danes šteje mesto 230.000 prebivalcev. Po velikosti je med poljskimi mesti šesto. Po vzornem redu, okusno zgrajenih hišah in po značnosti pa stoji daleč pred vsemi drugimi poljskimi središči.

To mesto torej je zbralo sedaj z vseh strani širnega sveta na 4. mednarodni misijonski kongres zastopnike najrazličnejših narodov. Mislim, da bi bilo komaj najti kak evropski jezik, katerega bi te dni po poznanskih ulicah ne bilo slišati, a tudi izven evropskih meja moremo seči. Saj so med nami misijonarji z daljnega in bližnjega vzhoda, misijonarji srednje in južne Afrike in iz Amerike. Pazni opazovalec najde v zboru akademikov tudi en japonski obraz.

Toda, naj so tudi tu različni občevalni jeziki in govornice, nas vse veže en skupni jezik, tisti, katerega govori prava katoliška ljubezen, kot je v navdušeno odobravanje vseh izpovedal dr. Freitag, voditelj nemškega akademikega misijonskega gibanja. V tej govorici se vsi med sabo dobro razumemo in z njeno besedo se da sestaviti internacionalno pravo za usreščenje človeštva: »Ut glorificetur Christus in nobis in universo mundo.«

Ne bom razvijal misli, ki so jih izvajali v raznih govoricah delegati posameznih narodov, nič ne bom našteval imen odličnih udeležencev, pač pa moram povedati, da smo se Jugoslavlani izkazali kaj dobro. Hrvatje so poslali sem 3 zastopnike. Eden je prišel iz Sarajeva, drugi iz Djakova, a Zagreb zastopa tretji. Slovenci smo tudi trije tu.

V raznih jezikih smo slišali pozdravne nagovore. Tega sem razumel več, drugega manj; vse to poslušal človek nekam mehanično, ker je končno vsebinsko eno drugemu podobno. A če človeku zazveni na uho njegova mila domača govorica, če zasliši tam v daljni tujini, četudi med bratskim narodom, svojo materino besedo, o kako to požene kri po žilah, kako čudovito zapoje tedaj slovenski glas slehernemu Slovincu, ki ljubi svoj blagovolen jezik. Kar nekaj ponos me je navdal, ko sem zaslišal jasno zvenečo slovensko besedo pozdravne nagovora, ki ga je izpregovoril g. prof. Ehrlich kot zastopnik Jugoslovanov. Nič ne de, če je »Kurjer poznanski« zapisal, da je dr. Ehrlich poročal srbsko; meni je bilo slovensko! In kakšno navdušeno odobravanje je našla naša beseda! Povprašal sem potem tega in onega, če je besede tudi razumel in vsak Poljak mi je rekel, da

Naj navedem še vsebino njegovih besedi: Mlad narod smo in najmanjši med Slovani, a prav zato imamo tudi prednosti mladosti — imamo optimizem. Z zaupanjem gledamo v bodočnost. Slični smo Poljakom. Oropan svoje neodvisnosti, ni mogel poljski narod enako z drugimi narodi tekmovati v delu za misijone... Danes se je karta obrnila. Zopet moremo tekmovati v složenem delu kot enaki z enakimi in občutju lastne moči, v zavesti, da v družini katoliških narodov nismo manj vredni. Tudi mi, kot Poljaki, smo sedaj rešeni tujega jarma in to hočemo pokazati tudi tako, da bomo tudi mi v delu za misijone storiili, kar je narod storiiti dolžan, da bomo gradili božje kraljestvo na zemlji med neverniki, v zahvalo za to, da nam je dal svobodno časno kraljestvo.

Naš zastopnik je spregovoril na to še v francoskem jeziku in nas s tem predstavil še oni javnosti, ki prvega ni razumela.

Kongres poteka izborni. Dominantni jezik je seveda poljski, nemški in francoski tekmujeta. Vendar ima francoski prednost, ker pojasnila so le francoska, dasiravno občinstvo nemščino dosti bolj obvlada. Toda, to moram tudi priznati, o kakem preziranju nemškega govora ni niti sence! J. Hladnik.

Ljubljansko gledališče

Otvoritev letošnje dramske sezone bo v soboto 8. t. m. Vprizorila se bo Shakespearejeva »Ukročena trmoglavka« v župančičevem prevodu in z gospo Nablocko in gospodom Levarjem v glavnih vlogah. Režijo vodi g. Šest, nove originalne dekoracije so izvršene po načrtih akad. slikarja Ivana Vavpotiča. Prihodnje premijere, ki bodo v kratkih presledkih sledile druga drugi, so: Wildejev »Idealni soprog«, Cankarjev »Hlapec Jernej«, in Kulundžičeva drama »Polnoč«.

Prva operna predstava v letošnji gledališki sezoni. V nedeljo 9. t. m. zvečer se boje v operi Grudnova opera »Faust« v sledeči zasedbi: Margareto poje gospa Davidova-Slatinova kot gost, Marto gospa Medvedova, Sibila ga. Pavličeva. Faust poje g. Banovec, Mefista g. Rumpel, Valentina pa g. Holodkov. Wagnerja poje g. Šubelj. Opero dirigira in režira kapelnik Balatka. V tej operi nastopi celotni baletni zbor pod vodstvom baletnega mojstra g. Vlacava Vlčka. Predprodaja vstopnic od petka dalje pri dnevni blagajni.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Četrtek, 6. oktobra ob 20. »REVIZOR«. Premijera. Otvoritvena predstava, v režiji g. Pregarca. Petek, 7. oktobra. Zaprtlo. Sobota, 8. oktobra ob 20. »REVIZOR« ab. B. Nedelja, 9. oktobra ob 20. »BAJADERA«. Premijera, v režiji g. Bachmanna kot gosta.

»REVIZOR«.

Z rusko dramo se nam bo legitimiralo naše gledališče. Gogoljev »Revizor« je šel že po mnogih naših odrih. Vendar mu je ostala sila, ki privlači tudi ponovno ne le tiste, ki spoznavajo pikro satiro vesele igre, temveč tudi naivne gledalce, ki uživajo neposredno komiko. V »Revizorju« je ustvaril Gogolj (1809—1852) zgodnjo umetnostno tiste vrste, ki so jim Tolstoj, Dostojevski, Gorki vdahnili vso edinstveno moč ruskega duha kritike.

Vsebinska: V neko pokrajinsko mesto je prišla vest, da pride revizor. Vsi uradniki so preplašeni; vsak ima kaj na vesti. Mestni poglavar Anton Antonovič (g. Grom) je zanemarljivo službo, z državnim denarjem je bil nevesten; ceste so umazane, vojaki raztrgani. Sodnik Ljapkin Tjapkin (g. Razberger) je vedno na lovu, od strank sprejema podkupnino. Oskrbnik dobrodelnih zavodov Artemij Filipovič (g. Kovič) zanemarljivo bolnike, jim pusti, da kadijo ko Turki; umazano perilo nosijo; za zdravilnika pa ima nastavljenega nekega Nemca, ki sploh ruski ne zna. Poštar Ivan Kuzmič (g. Harastovič) ima navado, da pisma odpira in jih odpošlje le, če mu ugaja. Šolski ravnatelj Luka Lukič (Rožanski) ima učitelje pijance. — Zdaj naj bi napravili naenkrat red! Revizor je pred vrati. Ceste treba hitro počistiti, po nekaterih krajih naj bi naložili les, kakor da mestni poglavar marljivo gradi in zida; poštarju naročijo, naj vsako pismo dobro pregleda, da ne bi prišla kaka pritožba do revizorja; tako hiti in »urejuje« poglavar in se zaupa na revizorjevo kratkovidnost in — milost božjo. — Slučajno je prišel v ta kraj neki uradnik iz Peterburga, Ivan Aleks. Hlestakov (g. Daneš), veseljak in lahkoživec, ki živi že 14 dni na upanje; njega smatrajo za revizorja. Mestni poglavar pride in se mu pokloni; na razpologo mu da denar in stanovanje. Pri poglavarju sprejema »revizor« uradnike; od vseh jemlje denar. Povrh se še napelje in tveže o svojem življenju in svoji vele-možnosti. Poglavarjevi ženi in hčerki (ga. Zakrajškova in gdč. Kovačičeva) je zmešal glavo in srce. Trgovci, ki se pritožujejo, milostno uslišuje; h koncu se na videz še zaroči. Ko ga sluga (g. Skrbinec) opominja, se odloči za odhod; Najbolji voz in najboljši konje mu da. Komaj pa je odšel, izvedo častiti mestni občani, da so naselili goljufu. V tem se javlja žandar, ki prinaša povelje pravega revizorja: poglavar naj pride preden! — Pri komediji sodelujejo še gdč. Savinova (žena šolskega ravnatelja), gg. Tovornik in Zelenik Dobčinski in Bobčinski), g. Furjan (Kristijan Ivanovič, okr. zdravnik), g. Stankovič (policijski nadzornik), g. Pregarc (trgovec), gdč. Kraljeva (ključavničarka), gdč. Starčeva (počastnica) in gosp. Stopar (natakar). Dr. F. S.

Glasba

KONCERT MARIJ SIMENC.

V torek dne 4. t. m. se je v Unioni vršil za to sezono otvoritveni koncert zagrebškega opernega ljubanskega tenorja Marija Simenca. Komaj se je dodobra uvel v naši operi, nam je ušel v Zagreb za boljšim zaslužkom in s tem nekako se je začela kriza naslovnih tenorjev pri nas. Zameriti ali nezameriti mu tega ni naša naloga, pri nas ostanemo, kakor se govori, le »požrtvovalni« pevci.

Jeli Simenc v Zagrebu umetniški veliko napredoval? Program: dve B. Ipavčevi pesmi, ena Foersterjeva iz »Slavjace«, Lajovecova Serenada, Gotovac: »Na nočistue«, dalje znane Puccinijeve, Leoncavallove in Wagnerjeve arije — ni baš kazal, da bi nam hotel pevec kaj novega prinesiti; program kaže večinoma zaostarelo okus izbirala Ne, v programu ni tičala privlačna sila koncerta. Torej morda v novem načinu prednašanju stare muzike? Niti ne. Simenc je program absolviral — pesem mu je z eno besedo niz pevskih efektov, ki jih guslara nižjostojkega operna publika, ki se ni povzpela na nivo »visoke« umetnosti in se da rada ujeti gestam in blesteči zunanosti. Zakaj, da bi bil udalnil Simenc starim arijam novo muzikalno vsebino, ne moremo reči, istotako ne, da bi bil s tehničnimi bravurami to novo muzikalno vsebino skušal kdovekak nadomestiti. Nekrsten koncert. Estetski malo pomemben.

NAŠA ORKESTRALNA GLASBA V PRAGI.

Naši skladatelji so dobili od strani Češke filharmonije častno povabilo k orkestralnemu koncertu jugoslovanske orkestralne glasbe, ki bi ga izvajal orkester Češke filharmonije dne 6. novembra t. l. v Pragi. Dela ima zbrati in s Češko filharmonijo naštetirati naš dirigent g. Niko Stritof. V načrtu programa so od slovenskih skladateljev: Lajovec »Capriccio« (Scherzo) novo delo avtorja, Škerjančev orkestralni »koncert«, ki ga doma še nismo čuli in en Adamičev kos iz »Ljubljanskih akvarelov«. Srbe in Hrvatse bodo zastopali Milojevič, Stolcer, Konjović in Širola s po enim kosom. Dan poprej bo v Pragi tudi komorni koncert jugoslovanske glasbe, poskrbljeno bo tudi za predavanje o naši glasbi, ki ga bo v Pragi začetkom novembra imel g. prof. dr. Širola iz Zagreba.

Prav je, da upoznamo Čehe z našo glasbeno moderno, lepo je tudi, da se Čehi za njo tako živo zanimajo. Želimo g. Stritofu in našim skladateljem v Pragi obilo uspeha. Morda bi bilo dobro, da se praški program takoj nato izvaja še v domovini!

A. I. Mav: Božični šopek Jezusa. Ta mična zbirka božičnih pesmi je bila že popolnoma posla. V sled možnega popraševanja je skladatelj založil tretjo izdajo, ki se dobi za 6 Din izvod. Po pošti razpošilja skladbe Misijonska hiša pri Sv. Jožefu nad Celjem. Osebnost se lahko zbirka nabavi v vsaki misijonski hiši lazaristov.

Pevska zveza

Občni zbor Pevske Zveze se vrši v nedeljo 9. oktobra v Prosvetnem domu v Radovljici. Začetek ob pol 2. — Dnevni red: 1. Poročilo predsednikovo, tajnikovo, blaginjskovo. 2. Poročilo artističnega odseka, uredništva »Pevca«. 3. Poročilo revizorjev. 4. Volitev odbora, artist. odseka in revizorjev. 5. Določitev kraja in časa prih. obč. zbora. 6. Sklepa beseda o bodočem delu. — Točno ob pol 4. je pevski koncert radovljiškega okrožja, pri katerem nastopi 9 zborov: Radovljica, Gorje, Ribno, Koroška Bela, Mošnje, Jesenice, Begunje, Brezovica in kot gost tudi iz tržiškega okrožja pevski zbor iz Tržiča. — Vsi člani pevskih zborov naj bodo že ob pol 2. v Radovljici, da se udeležijo tudi občnega zbora. Vsa okrožja Pevske Zveze so dolžna poslati k občnemu zboru svojega zastopnika. Vabila so bila vsem dostavljena.

Seja Pevske Zveze se vrši v soboto ob pol 5. v Akademskem domu. Odborniki, prinesite s seboj spisana poročila!

Knjige in revije

Alojzij Res: Rožice sv. Frančiška. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1927. Cena 54 Din, vez 70 Din. V predgovoru pravi Res: »Po prvih zabudah, po prvih omamah je Frančišek šel, odprl pismo inbral: Ako hočeš biti popoln, pojdi in prodaj, kar imaš in daj ubogim in imel boš zaklad v nebesih; potem pridi in hodi za menoj! — Ni le bral besedi, ni se na njih le opajal: iz Duha je umel, izvršil jih vse, dobesečno do zadnje črke. In je začel rasti v otroka božjega: vrzel raz sebe vse, kar ga je težilo in mu oviralo pot. Vse, vse je razdal, da je dobil vse in šel za Njim.« — V teh besedah je vsa skrivnost Frančiškove veličine, njegovega svetništva in njegovega nepopisnega vpliva na sodobnike in zanjimce. V zaničevanju samega sebe je zdobil svoj lastni jaz. In ta jaz je razrastle v svet in objel vesoljstvo. — Letos praznuje ves kulturni svet sedemstoletnico njegove smrti in Slovincem sta že napisala lepi knjigi o sv. Frančisku Marija Kmetova in France Bevk. Resova knjiga je prevod in prepesnitev svetovnega dela »Fioretti«, ki je nastalo v XIV. stoletju. — Pridiratelj je skušal izvirno dikcijo kar najbolj vestno podati, da bi, kakor pravi sam, iz njega »saj malo zadehtela čudovita prepročina in lepota srednjeveške mistike«. — Knjiga je nekako pesniška biografija življenja sv. Frančiška in se čita kot povest, zlasti ker so posamezne faze iz Frančiškovega življenja razdeljene v kratke odstavke, ki se nizajo pregledno druga na drugo. — Da je slog v knjigi prvovrsten, nam priča ime dr. Antona Breznika, ki je dr. Resu pomagal pri korekturi. »Rožice sv. Frančiška« imajo pet delov, teh pet delov ima nad 80 oddelkov, tako, da smemo govoriti naravnost o bogastvu vsebine. — Knjiga je sijajno opremljena, ima veliki kvart format, okrog 200 strani in ilustrirana z preprostimi, a zato nič manj lepimi, a odlično umetniškimi lesorezi Tone Kralja. — Knjigo priporočamo ne le duhovništvu, ampak vsakemu vernemu kristjanu, ki mu je mar v naših materijelnih časih pogleda kvišku, očiščenja srca in prenovitve Duha.

»Mladi junak«, št. 8.—10., Ljubljana 1926-1927. — Izredno ljubko in simpatično glasilo naših Mladih junakov — abstincentov je po daljši zamudi zopet izšlo. Vsebinska posrečena, raznovrstna. G. urednik naznanja: »Vsled nepričakovanih ovir in radi tega, ker so mnogi naročniki zaostajali s plačili, a s tiskarni smo morali dolg poravnati, predložimo smo mogli nadaljevati s tiskanjem, se je ta številka zakasnila in je skupna torej 8.—10. V bodoče bomo zamudnikom list takoj ustavili, da ga bodo drugi lahko v redu prejeli. Da ne bo nihče trpel škode, smo pripravili odpadajoči znesek za dve številki vpišati v dobro na naročniki za četrti letnik. V kolikor spisi niso zaključeni, se bodo zaključili pozneje. Šli bomo preko vseh ovir naprej do končne — zmagale.«

Anton Melik: Kolonizacija ljubljanskega barja. 1927. V Ljubljani, Založila Tiskovna zadruga. Str. 67. 3 zemljevidi. — Slike. — Tlorisi. — O ljubljanskem barju imamo razmeroma mnogo literature. Ti spisi obravnavajo ljubljansko barje največ s hidrotehniške, kulturnotehniške ter s prirodopisne strani ali pa podajajo zgodovino osuševalnih del. Pričujoča knjiga je prva, ki obravnava Barje z antropogeografskega stališča. Knjiga ni pusta učena razprava, marveč je pisana zanimivo in tako, da jo bo s pridom in veseljembral vsakdo, kdor se zanima za ljubljansko barje. Nanjo opozarjamo zlasti učiteljsko, duhovniško in druge izobražene na opisanem ozemlju.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu ima jutri, na praznik rožnovenske Kraljice, sv. mašo in skupno sv. obhajilo ob pol 7. v kapeli.

Nočni častilec presvetele Rešnjega Telesa se uljudno naznanja, da je nočjo celonočno češčenje presvetele Rešnjega Telesa. Molila se bo 10. ura: Zahvala za božje dobrote. Uljudno vabimo može in mladeniče, da se nočnega češčenja v obilnem številu udeležijo.

Šah

Šah. klub Triglav naznanja, da se vrši v soboto 8. t. m. ob 8. uri zvečer v Narodni kavarni redni letni občni zbor (volitve). Udeležba za redne člane obvezna — novi člani dobrodošli. — Odbor.

Previdnost
je baš pri kupovanju najbolj znanih proizvodov najbolj potrebna. Zato se mora vsak, kdor kupuje

Pyramidon
Originalne tablete
»Maler L. L. L.«

čuvati potvorb in poziti nato, da dobi vedno res prave tablete iz Hoechst v originalnem zavoju z zaščiteno znamko M.L.B.

Spori

S. K. Ilirija. Plenarna seja novoizvoljenega odbora se vrši danes v četrtek ob 20. uri v posebni sobi kavarne »Evrope«. Prosi se polnoštevilna udeležba. — Predsednik.

VISOKA ŠOLA ZA TELESNE VAJE V BERLINU.

Po tej šoli je urejenih vse polno drugih takih visokih šol — v Budimpešti, Bukarešti, Koebenhavnu, Bologni itd. — Izšel je seznam predavanj in vaj v zimskem semestru, ki se je pravkar pričel. Polni pouk se deli v 1. veda o vajah, a) praktični pouk, b) predavanja; 2. zdravstvo; 3. vzgoja; 4. uprava in zgodovina. Za ta študij je načelno potrebna matura; od slučaja do slučaja pa akademični senat lahko odredi, da se pristupijo k študiju prekušeni telovadci in sportniki, če so izredno nadarjeni in če imajo veliko praktično sposobnost, tudi če nimajo predpisane mature. Poleg mature so pa predpisani še drugi sprejemni pogoji; za moške: 100 m 13.4 sekund, skok v višino 1.35 m, na daljavo 4.75 m, krogla 8 m, žoga 50 m, tek 3000 m po gozdu 12 minut, 300 m plavanje v poljubnem slogu 9 minut, razne telovadne orodne vaje itd.; za ženske: tek 100 m 15.5, skok v višino 1.10 m, na daljavo 3.50 m, krogla 6.50 m, žoga 30 m, 3000 m po gozdu 17 minut, poljubno plavanje na 200 m 7 minut itd. Torej nisi kar tako sprejet.

SPORTNIK SPORTNIKU.

Borga imenujejo najboljšega plavalca sveta. Na kratke razdalje je sicer Weissmueller pač malo boljši, na srednje in dolge razdalje pa nima Borg sploh nobenega resnega tekmeča. Pisali smo, da Borg svojčas ni hotel iti v Bologno, da so mu pa pripovedovali o zaničljivih izjavah Baranyjevih glede Borgove plavalne umetnosti in kako ga bo ugnal. Barany sedaj vse to preklečuje in piše Borgu tole lepo pismo:

Ljubi Arne!

Prišel sem iz Italije nazaj. Berem, da sem dejal v razgovoru nekemu časnikarju: »Arne Borg je simpatičen, plavati pa ne zna!« Moram ti povedati, da nisem nikdar kaj takega rekel in da je res razgovor navadno grda laž.

Poleg te moje izjave se mi zdi, da lahko navedem še drug dober dokaz proti pisarjenju časopisov: mislim, da je največja neumnost že podcenjevanje nasprotnika, ki smo ga enkrat premagali. Dalje naj ti povem, da sem pisal v budimpeškem »Svetovnem kurirju« o tebi in o tvojem talentu in da sem tole napisal:

»Moje mnenje o Arne Borgu? On je največji plavalni talent, kar jih je sploh kdaj bilo. On ni stroj kot Weissmueller in nekatere druge veličine, temveč je pravi talent, pratalent. Nisear na njem ni, kar bi ti razodevalo nepremagljivega plavalnega velikana. Ne njegov stas in ne njegovo mišičevje, ki je mišičevje navadnega človeka. In vendar je dirjal po vodi okoli, kot kakšen motorni čoln. Vseeno, kako dolga je progla. Največji plavalni talent. Čudote!«

Upam, da nisi verjel onemu članku. Saj si bil v Bologni tako ljubezljiv proti meni. To je bila ljubeznivost, ki se pokaže samo tedaj, če govorimo res s pravim prijateljem. Prosim te, bodi tako dober in spiši za švedski list »Jdrottsbladet« članek, v katerem označš oni tako zvani razgovor za laž.

Vnaprej se ti zahvalim za izpolnitev moje prošnje in ti v upanju, da se bova kmalu videla, pošiljam najspornostnejše pozdrave.

Barany Istvan.

Borga je to pismo zelo veselilo in je dejal, da ni nikdar verjel, kar so mu o Baranyju pripovedovali in kar so časopisi pisali.

Poslano

Stavka pekovskih pomočnikov.

Zadruga pekovskih mojstrov v Ljubljani obvešča p. n. občinstvo, da obratujejo vsi pekovski obrati v mestu, čeravno v skrbnem, vendar pa v tolikem obsegu, da morejo zadovoljiti dnevni potrebi občinstva. Prosimo, naj se občinstvo, ki bo slejkoprej postreženo z dobrim pecivom, ne da bogati z letaki famozne vsebine, ki se razširjajo po mestu.

Na sestanku pekovskih mojstrov dne 5. t. m. se je ponovno sklenilo, pozvati vse pomočnike, naj se do četrta, 6. t. m., ob 18. uri vrnejo na delo, ker jim sicer ne morejo ostati več zasigurana poganjanja službena mesta. Pripominjamo, da so vsaka poganjanja s pekovskimi pomočniki izključena, ker vsebujejo kolektivne pogodbe pogoje, na kakršne ne more pristati noben samostojen obrtnik.

V Ljubljani, dne 5. oktobra 1927.

Za Zadrugo pekovskih mojstrov v Ljubljani

Karel Vidmar, t. č. načelnik.

Polzvedovanje

Izgubila se je včeraj popoldne ob 5. naprej na potu od glavne pošte do Dravelj delavska knjižica z vsebino 240 Din, in sicer 2 bankovca po 100 Din in 4 desetdinarski bankovci. Pošten najditelec se prosi, da odda na policiji ali na naslov F. V., Trnovski pristan 22, Ljubljana.

Zgubil se je potni list s sliko. Pošten najditelec naj odda v naši upravi.

PREKLIC.

Podpisani Martin Radoš, kaplan v Starem trgu, preključim in obžalujem žaljive besede, ki sem jih izustil dne 8. septembra 1927 v Starem trgu proti Antonu Lušinu. M. Radoš.

Slovenci v Italiji

Italijanski katekizem v ljudski šoli.

V eni izmed zadnjih številčk smo poročali, da so slovenski kateheti prejeli od šolskega nadzornika ukaz, da morajo odslej rabiti v šoli le dvojezični katekizem, t. j. italijansko-slovenskega. Danes objavljamo okrožnico, ki so jo razposlali didaktični ravnatelji župnim uradom na Goriškem, seveda po nalogu šolskega nadzornika. Okrožnica didaktičnega ravnanja za komensko, sežansko in rihebersko okrožje se glasi:

»Šolske knjige za poučevanje katekizma v drugojezičnih (alloglotte) šolah. Župnijski uradom treh okrožij in v znanje ljudskim šolam v teh okrožjih. — Prosvedno ministrstvo odreja, da mora biti že z novim šolskim letom besedilo v knjigah, ki se rabijo za poučevanje katekizma v drugojezičnih šolah v odrešenih deželah, natisnjeno na častni strani vsakega lista v italijanskem jeziku in na drugi strani v nemškem ali slovenskem jeziku.«

Komentar k tej naredbi prosvednega ministra Fedeleja bi najlažje napisal slovenski duhovnik v Italiji, ki se je pravkar vrnil od veronauka iz šol. Pravo Sisifovo delo je poučevati krščanski nauk naše slovenske otroke, ki jim je Gentilijeva in Fedelejeva samo italijanska šola zmešala še tiste elementarne pojme, ki so jih jim vcepili slovenske matere. Šola italijanska, dom slovenski; v šoli je miza »tavola«, doma je »miza«. Kakšna zmešnjava nastane šele pri abstraktnih pojmi! Minister Fedele bi rad iz šole zanesel italijanski jezik v slovenske domove. Ravna pot je še prestrma. Radi tega išče Fedele ovinka: Šola — cerkev — družina. Veronauk, verska vzgoja v italijanskem jeziku, to bi bil izhod fašistovskega mi-

nistra. Asimilacija je potem blizu. Učimo otroka verstva najprej v šoli v italijanskem jeziku, potem se bomo lažje vrinili v cerkev. A pot v cerkev zapira še vedno Cerkev, Vatikan. Slovensko ljudstvo v Italiji zre za zaupanjem v Vatikan. Lani leto je minister Fedele napravil prvi poskus: dal je odredbo, da se mora v IV. razredu poučevati veronauk v italijanskem jeziku. Cerkevema oblastva so primerno nastopila in Fedele se je takrat umaknil. Letos prihaja z navidezno manjšo zahtevo. A tudi ta se mora razbiti.

* * *

»Novice« *zaplenjene.* Tržaški prefekt je zaplenil »Novice«. Utemeljitev zaplenbe je sledeča: Članek »Zgrešena modrost« *in »Dan in noč vsebuje namigavanja na nekdanje čase in metode. S tendencioznim primerjevanjem hočeta vzbujati nezadovoljstvo in razdraženost z nevarnostjo za javni red.*

Razpuščanje društev. Tržaški prefekt je z ukrepom od 28. septembra razpustil pevsko društvo »Ilirija« *pri Sv. Jakobu v Trstu, ki je bilo ustanovljeno pred 22 leti. Društveno premoženje je včeraj oblast zaplenila. Prefekt je utemeljil svoj ukrep s tem, da je »Ilirija« *delovala v nasprotju z društvenimi pravili. S slično motivacijo je bilo razpuščeno pevsko društvo »Kolo« *v Trstu.***

Uboj. V bolnici usmiljenih bratov v Gorici je umrl Jožer Jeršek iz Banjšice. Podlegel je ranam, ki jih je dobil pri pretepu v neki gostilni. Oblasti so zaprle Franca Plesničarja, ki je osumljen, da je kriv smrti pokojnega Jerška.

Samoumor v Idriji. V Idriji je izvršil samoumor 31letni rudar Matija Novak, ki je bil zaposlen v rudniku za živo srebro. V usta je vtaknil dinamično patrono, ki mu je odtrgala glavo in jo strašno razmesarila.

Zborovanje zaseb. nameščencev v Mestnem domu.

Ob priliki odredbe ministra za socialno politiko dr. Gosarja, da se uvede v vse trgovske obrate v Ljubljani šurni delavnik, sta sklicala siceraj Pomočniški zbor trgovskega gremija in Društvo trgovskih in industrijskih nameščencev javno zborovanje v Mestni dom, da zavzamejo javni nameščenci svoje stališče do te odredbe.

Zborovanje, ki se je pričelo ob pol 9. uri zvečer, je bilo precej dobro obiskano.

Otvoril ga je predsednik Društva privatnih nameščencev g. Urbančič, ki je poudarjal velik uspeh, ki so ga dosegli privatni nameščenci, zlasti pa trgovski pomočniki z najnovejšo odredbo ministra dr. Gosarja. Za to odredbo so se privatni nameščenci borili že leta in leta. Drug uspeh so trgovski pomočniki dosegli s tem, da je trgovski gremij sklenil, da dve leti ne bo sprejemal trgovskih vajencev v strokovno šolo. S tem bo za jezen dotok nepotrebnega številnega trgovskega naraščaja. Zahteva trgovskih nameščencev je, da odgovarja število trgovskih vajencev le dejanskim potrebam.

Za predsednika zborovanja je bil nato izvoljen g. Poljak.

Zatem je »referiral« *g. Ivan Tavčar o socialni politiki. Razen navajanja nekaterih splošno znanih števil iz statistike privatnih nameščencev se njegov »referat« *ni mnogo razlikoval od agitacijskih govorov, ki jih je g. Tavčar imel pred občinskimi volitvami. Mislimo, da privatnim nameščencem ne bo prav nič koristilo, če se na njihovem zborovanju zaletava kak govornik v komunalno politiko, v oblastno skupščino in v socialno ministrstvo, ki ga je nazval g. Tavčar ministrstvo za socialno reakcijo in trdil, da to ministrstvo ne kaže tiste agilnosti in požrtvovalnosti, kot je potrebno. Prav je povedal govorniku neki medikler, da dr. Kramer sam že ne bo preprečil ukinitve stanovanj-**

skega zakona. V splošnem je padlo med govorom g. Tavčarja mnogo medkličev, kar kaže, da se privatni nameščenci niso kar na splošno strinjali z izvajanjem govornika.

Nato je imel dr. Bohinjec obširno predavanje o zgodovini socialnega zavarovanja. Odločno je protestiral — ne vemo, če je pri tem mislil na izvajanja svojega predgovornika — proti temu, da bi se problemi socialne politike izrabljali v demagoške svrhe.

Gosp. Urbančič je nato prečital sledečo resolucijo.

Resolucija:

1. Zahtevamo, da se takoj izda naredba, ki predpisuje enotno odpiranje trgovinskih obratov in se pri tem strogo postopa v okviru 8 urnega delovnega časa.

2. Sobota popoldne bodi prosta; trgovinski obrati se naj zapro ta dan ob 2. uri popoldne.

3. Centralne in vse samoupravne oblasti pozivamo, da v najizdatnejši meri prispejajo na pomoč brezposelnim.

4. Protestiramo proti členu 79. finančnega zakona, ki predpisuje davek za privatne nameščence in zahtevamo, da se prične z najnižjim odstotkom predpisovati davek šele pri letnih dohodkih 86.000 do 48.000 Din.

5. eDlasko bolnišnico za Slovenijo pozivamo, da pospeši ustanovitev posvetovalnice za vajence in v sporazumu s strokovnimi organizacijami izposluje splošno socialno zaščito vajencev.

6. Trgovsko bolnišnico in podporno društvo naj se čimprej preuredi v smislu naših zahtev in skliče svoj občni zbor.

K resoluciji se je nato razvila daljša debata, ki je razkrila tudi nekatere temne strani iz zgodovine gibanja privatnih nameščencev. Navedena resolucija je bila nato soglasno sprejeta, enako tudi posebna resolucija o uvedbi splošnega starostnega, invalidnega in brezposelnega zavarovanja vseh stanov.

Zborovanje se je nato zaključilo ob pol 11. uri.

Zanimivosti

V STARIH ČASIH.

Vsak šolar ti lahko pove, kdaj je n. pr. stekla prva železnica, ali pa, kdaj je bil iznajden brzojav, ne bo pa vedel povedati, kdaj se je prvokrat rabil čajni kotliček ali pa postelja na vzmeti. Vse naše današnje domače priprave smatramo kot nekako samo po sebi umljive in še malo ne vemo, kdaj jim je bil začetek. Mnoge izmed teh so iz novejšega časa. Vzemimo n. pr. domačo hišno kad. Angleži imajo kot najstarejši spis, v katerem se opisuje kad iz leta 1813 in še ta le v nekem hotelu in šele 50 let po tem datumu so jo najbogatejši pričeli vpeljavati v svoja stanovanja. Danes je posebno pri Angležih nekaj nezasihišnega, ako ni v hiši kopalne sobe z vsemi modernimi napravami. Naslonjač je nekaj starega, toda moderen naslonjač, v katerem se lahko tudi pretegneš ter zaspiš, pa ni še tako star. Tudi dimnik je šele v 14. stoletju stopil na strehe. Štedilnik je komaj dobrih sto let star, a po mestih se je že pričel umikati modernejšim napravam, plinu in elektriki. V sto letih ga bo najti le še v muzeju. Oka, katere se potisnejo v stran, je iznašel Anglež Wren, a šele mnogo pozneje se je ta praktična iznajdba udomačila, posebno po mestih. Hišne številke so pričeli v 18. stoletju zaznamovati po hišah. Posetnice so starejšega datuma kot pa se splošno domneva. Prvi so jih uporabljali nemški visokošolci, ki so študirali na italijanskih univerzah in najstarejša vizitka je znana z imenom: Joanes Westerhof Westphala-

lus scribebat, Pataviae 4. Martii 1560. Potemtakem je vizitka stara že 367 let. Prve vžigalice, katere so Angleži nazvali in jih ponekod še danes imenujejo »lucifer match«, so bile na prodaj leta 1827 po 1 šiling in pol za škatlico, kar je bilo silno drago.

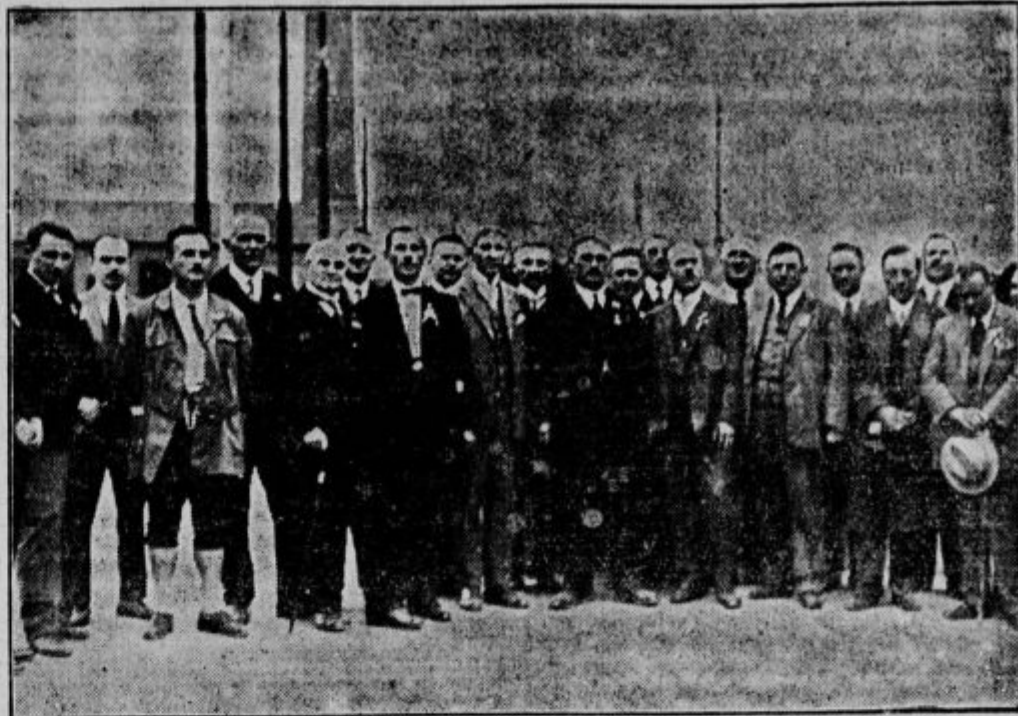
Nekateri trdijo, da je bila dopisnica uvedena leta 1868 v Belgiji. Toda Angleži, ki bi bili pri vsaki stvari radi prvi, trdijo, da je prve rabil na Novi Zelandiji Anglež Muir in sicer leta 1865. Tudi prvi poštni nabiralnik so imeli seveda Angleži in sicer so postavili prvega pred 80 leti pri Greenford Green. Ta nabiralnik ima sedaj shranjena poštna uprava. Denarna poštna nakaznica je bila prvič vpeljana leta 1792, tudi na Angleškem. A le za zasebne posle med bogatimi trgovci, kajti vsaka denarna pošiljatev, katere ni smela biti manjša od pet guinej, je stala 4 in pol šilinga. Šele leta 1881 so bile nakaznice za splošen promet vpeljane.

Ena iznajdba pa je že stara, o kateri bi marsikdo mislil, da je nova, namreč stenografija ali tesnopis. Pri sodni obravnavi angleškega kralja Karla I. je neki John Hinde pisal potek razprave stenografično.

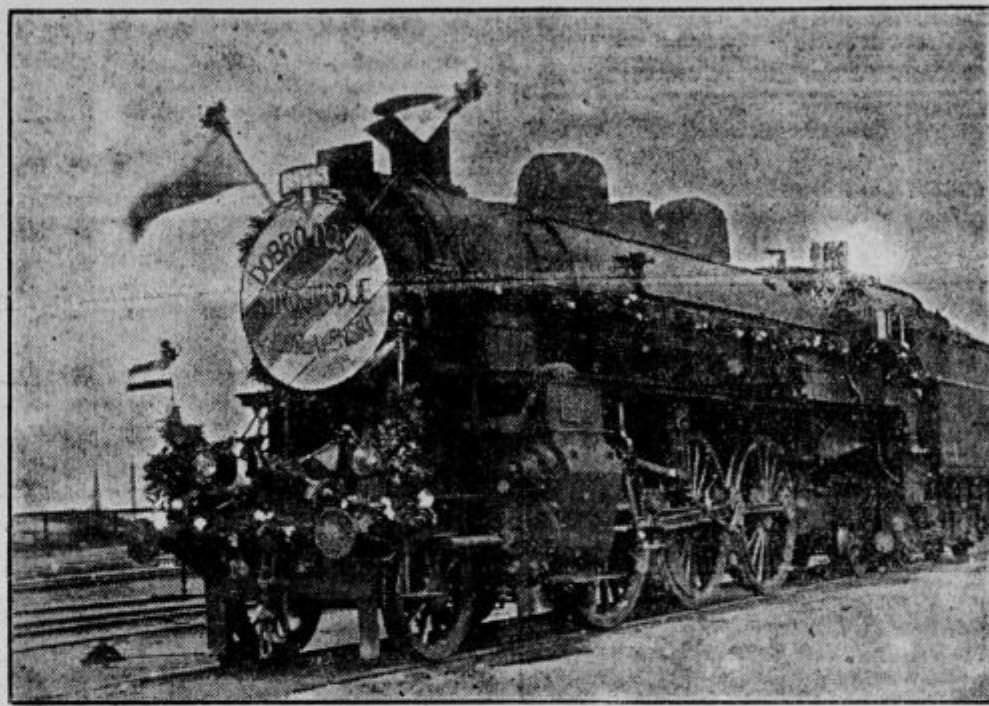
ZDRAVNIK IN AEROPLAN.

Tudi pri nas v marsikaterem kraju manjka zdravnikov, tako da morajo prebivalci v slučaju bolezni ali nezgode hoditi daleč ponj, ali se sami podat na dolgo pot. Gotovo bo tak zdravnik rekel, da je prezaposlen in ne more

K potovanju jugoslovanskih strojevodij v Prago.

Funkcionarji jugoslovanskih in češkoslovaških strojevodij in uprava velesejma v Pragi na velesejskem prostoru.

Lokomotiva, ki je vozila jugoslovanske strojevodje v Prago.

vseposod, kamor ga kličejo. Res je to, a če tak zdravnik primerja svoj delokrog in pa delokrog njegovega stanovskega tovariša v Avstraliji, bo uvidel, da je on še srečen, ker ima tako majhen del prebivalcev v svojem področju. Samo eden izmed avstralskih zdravnikov mora vršiti svojo prakso na ozemlju, ki je desetkrat tolikšno kot pa je cela Angleška. Seveda je pri tem pomisliti, da so nepregledne pokrajine v Avstraliji še neobljudene, in da je le tu in tam v gozdu kak naseljenec. Toda tudi večje naselbine in mesta so daleč drugo od drugega. Dva zdravnika v Avstraliji sta si že omislila aeroplan, s katerim je v najkrajšem času mogoče priti v sicer nedostopne dele dežele. Sedaj je v teku akcija, da se to uvede po celi Avstraliji, seveda s pomočjo državnega prispevka. Seveda pa bo potreba, da bodo ti zdravniki tudi znali letalo ozdraviti, kadar mu bo kaj falilo, sicer se jim bo lahko pripetilo, da bodo običajni sredi puščave brez hrane in vode ter z vsem svojim zdravniškim znanjem nesrečno končali. A četudi bo zdravnik popoln lastni mehanik, se mu bo vseeno lahko pripetilo, da običi kje v pragozdu, stotine milj od človeških bivališč. Zato zdravniški stan v Avstraliji še dolgo ne bo zavirljiv.

DVOJČKI.

Pri mnogih divjih narodih smatrajo dvojčke za veliko nesrečo. V Loango ob afriški zahodni obali smatrajo dvojčke kot posebno jezo bogov in da jih vsaj nekoliko pomirijo, jim darujejo poleg rojenih dvojčkov tudi mater. Dvojčke takoj po rojstvu umorijo, mater pa prisilijo, da izvrši samomor. Ako pa se temu upre, jo preženejo v divjino, kjer ni človeškega bitja. V Old Calabar (Južna Nigerija) so dvojčki nekaj groznega in mati sama stremi, da jih čimprej konča. Običaj v onih krajih je, da novorojena bitja polože v vrč ter izpostavijo v gozd divjim zverem. Ravnotako smatrajo Apono zamorci rojstvo dvojčkov kot predznak nezgode. Ti jih sicer ne umore, pač pa prisilijo mater, da se umakne z njima v samotno kočjo ter ne sme več v stik z drugimi člani družine. Tudi sami skrbje za to, da se ne podajo v bližino, kjer prebivajo prognanci. Šele po preteku šestih let smejo zopet z materjo vred med svoje, ker šele po tolikem času je »jeza« *bogov ponehala. Vazaromo zamorci pa prodajajo dvojčke, ali pa jih izpostavijo v gozdu, Malalaki pa enega izmed obeh žrtvujejo morskim psom. Ravno obratno pa je ob Zgornjem Nilu, kjer pozdravijo dvojčke kot posebno srečo in naklonjenost bogov ter imajo pri tem svoje svečane pojedine in godbo.*

V deželi Fetu obdrže oba novorojenca, ako sta enakega spola, drugače pa enega umore.

Tudi v Ameriki so imeli čudne nazore glede dvojčkov. Guayana Indijanci smatrajo dvojčke kot veliko sramoto in tako nesrečna mati dostikrat enega izmed obeh umori, da se tako odtegne splošnemu zasramovanju. Pri pervanskih Antis Indijancih je običaj, da zadnje rojenega dvojčka živega pokopljejo. V Novi Holandski (Avstralija) tudi enega izmed dvojčkov žrtvujejo in sicer dečka, ako sta različnega spola. Pri starih Mehikancih je bil običaj, da so takoj po rojstvu enega izmed obeh žrtvovali bogovom, ker so bili mnenja, da bo, ako ostaneta oba pri življenju, eden izmed njiju pomoril stariše, ko doraste.

TRIKI MOZGAN.

Neka služkinja, ki je komaj znala pisati, je vedno govorila v spanju in ko jo zdravnik opazoval, so dognali, da govori latinsko in grško. Ker se jim je to vendarle preveč čudno zdelo, so poizvedovali ter zvedeli, da je bila preje v službi pri nekem profesorju, kateri je vedno hoidl sem in tja ter glasno deklamiral razne klasike. V bdečem stanju seveda niti pojma ni imela o tem, da v spanju govori tako »učeno«. Neka pestunja, ki nikakor ni imela daru za petje, je v spanju pela operne arije, dasi le komaj slišno. Kje je slišala te melodije, niso mogli dognati. Kmečka žena po imenu Assmann (Ažman?) je napravila krasne risbe, kadar je bila v hipnotičnem spanju. Tudi slikala je v lepih barvah. Nikdar se ni učila slikanja in čuječa ni imela pojma o slikarstvu. Časopisje je poročalo o slučaju neke postrežnice, katere je v spanju zlagala pesmi, katerih pa se je spominjala, ko se je prebudila.

* * *

+ Varnost na železnici. Na pariški podzemeljski železnici so uvedli novo iznajdbo, da ni mogoče vlaku odpeljati iz postaje, ako niso vsa vrata kupejev zaprta in zaklenjena. Vlakovodja ne daje nikakega signala, pač pa pritiska samo na gumb, nakar pričnejo električni motorji delovati. Ako niso vsa vrata zaprta kakor predpisano, motorji ne funkcionirajo.

+ Ultravioletni kruh. Angleži imajo zopet novost. Neka velika pekovska tvrdka v Chesteru je namreč pred kratkim pričela z obsevanjem pečenega kruha z ultravioletnimi žarki. Učenjaki so namreč dognali, da ima tak kruh mnogo vitamina D, kar je človeškemu organizmu v veliko korist. Počakati pa bo treba, da se dožene je li v resnici tako kot uči teorija.

+ Muzej na Sorboni v Parizu si je nadel nalogo, da bo zbral vse jezike sveta na gramofonskih ploščah ter jih tako ohranil poznejšim rodovom, ko mnogo teh jezikov nihče več poznal ne bo.

Gospodarstvo

Gospodarski položaj Češkoslovaške.

Praga, dne 4. oktobra 1927.

Iz agrarne, obrtniške ter češkoslovaške, slovaške in nemške ljudske stranke sestavljeni vladni večini gre zasluga, da je zatrla stoletni boj med Nemci in Čehi, pomirila Slovake in Čehce, uvedla red in zakonitost v upravo ter postala pravična tudi napram katoliški Cerkvi. Ponašati se more tudi z velikimi uspehi v češkoslovaškem narodnem gospodarstvu.

Na zboljšanje češkoslovaškega gospodarskega položaja so izredno ugodno vplivali zakoni o davčni reformi in o izmenjanju davkov, kar je sprejela sedanja vlada; a tudi sicer je ustvarila ugodne pogoje za gospodarski razvoj. Carina na uvoz tujih kmetijskih proizvodov je dvignila preizkušne cene žita in živilne. Kmet je vsled tega dobil ne samo večje veselje do dela, temveč tudi večjo kupno moč. Mogel si je dati popravila poljedelsko orodje in stroje ali nabaviti nove, nakupiti umetna gnojila ter obleko in izvršiti nujna popravila v hiši in gospodarskih poslopih. Zvišanje plač uradništvu in duhovščini, ki ga je kljub manjšemu proračunu sprejela sedanja vlada, je dvignilo tudi kupno zmoglost uradništva.

Vse to je moralo imeti dobre posledice predvsem za tekstilno industrijo, ker si za obleko začne človek najprej pritrgovati. Vsled izpopolnjenja češkoslovaške tekstilne industrije in dviga lire je narasel tudi izvoz, ker je češkoslovaško blago sedaj ne samo boljše, temveč skoraj že tudi cenejše od italijanskega. Zato ni čuda, če češkoslovaška tekstilna industrija dela sedaj s 70 do 100% proizvodnje zmoglosti.

Uradništvo in kmetstvo prebivalstvo more sedaj tudi zidati. Zato je oživilo stavbno gibanje, ki je dalo dela opekarjem in cementarjem. Železna industrija prodaja potrebščine za stavbe v večji meri kot doslej. Oživila je elektrotehnično industrijo. Stoklena industrija je prišla iz krize v zadovoljiv položaj. Odkar so se združile vse češkoslovaške avtomobilne tovarne in se moderno uredile, so češkoslovaški avtomobili boljši in cenejši od italijanskih. Od zaposlenosti vseh teh naštetih panog ima korist tudi kemična industrija. Dovolj dela imajo tovarne za stroje, zlasti za gospodarske stroje, ki se v veliki meri izvažajo v inozemstvo, celo v Rusijo in Ukrajino. Tovarne za lokomotive in vagoni izvršujejo velika naročila češkoslovaškega ministrstva. Težko krizo trpi sladkorna industrija. Domača potrošnja je manjša od lanske, izvoz pa ima vedno večje težave, ker si posamezne države, zlasti Anglija, grade lastne sladkorne tovarne. Češkoslovaška vlada je znižala tovarnino za prevoz sladkorne pese po železnicah v tovarne za 15%, da bi pomagala sladkorni industriji iz krize. Zboljšanje zaposlenosti v celi vrsti industrijskih panog ima za posledico tudi večjo potrošnjo premoaga.

Tudi obrti napredujejo, posebno tisti, ki so v zvezi s stavbnim gibanjem, kakor zidarska, pečarska, kamnoseška, ključavničarska, mizararska, slikarska i. dr. Čevljarški stan pa vedno bolj propada vsled uspešne konkurence Batinih tovarn.

Ugodni gospodarski položaj kaže dovolj jasno bilanca češkoslovaške zunanje trgovine, ki jo je objavil češkoslovaški statistični urad. Za prvih osem mesecev t. l. je Češkoslovaška za 1308 milijonov Kč več izvozila kot uvozila. Prebitok je mnogo večji kot v isti dobi lanskega leta, čeravno je znašal uvoz sirovin v avgustu t. l. 808 milijonov Kč, lanske leto pa le 477 milijonov Kč, vsled česar bo v prihodnjih mesecih izvoz izdelkov še narasel. Značilno je, da stalno narašča češkoslovaški izvoz v Madjarsko. Dočim je dosegel julija češko-

slovaški izvoz v Madjarsko vrednost 122 milijonov Kč, je narasel v avgustu že na 147 milijonov Kč. Je to posledica češkoslovaške-madjarske trgovske pogodbe, ki jo je sklenila sedanja vlada kljub nasprotovanju in slabim prorokom socialistične opozicije.

Ni treba naglašati, da čim dalje, bolj pada brezposelnost delavstva, kar zopet ugodno vpliva na državne finance. Dne 1. septembra pa je bil odprt stalni kredit iz državnega cestnega fonda. Tako se bodo začele sedaj na veliko graditi ceste, kar bo zopet dalo stalni zaslužek desetstičnem. Dobro znamenje za prihodnost je tudi, da je proračunski načrt za leto 1928. za 200 milijonov Kč nižji od letošnjega in s prebitkom.

Iz naštetih dejstev sledi, da zboljšanje gospodarskega položaja Češkoslovaške nima značaja prehodne konjunktore, temveč da je sedanja vlada s svojo smotreno politiko in s svojim zaupanjem v inozemstvo rešila češkoslovaško narodno gospodarstvo iz krize, v katero so ga privedle kulturno-bojne socialistične stranke. Sedivý.

Nemški krediti za Rusijo.

v London, 5. okt. (Izv.) Diplomatski poročevalec »Daily Telegraph« razmotriva zopet, kako je sovjetska Rusija potrebna kredita, ter izjavlja, da je med evropskimi državami Nemčija edina pripravljena, dovoliti Rusiji velike in dolgoročne kredite. Od prekinjenja odnošajev med Anglijo in Rusijo pa se angleške banke in podjetja branijo diskontirati ruske menice. Nemške banke in industrija upajo, da bodo pripravile ameriške banke in druge tvrdke do tega, da bi prevzele prejšnjo vlogo angleških bank. V zvezi s tem je zanimivo, da je začetkom septembra bilo med tvrdko Dillon, Read et Co v Newyorku in med Deutsche Bank sklenjeno v korist Deutsche Bank posojilo 30 milijonov dolarjev in da je bila sredi septembra med skupino Otto Wolff in sovjetsko Rusijo sklenjena važna pogodba glede raznih kreditov. Tako znaša za petrolejsko področje v Baku kredit za nabavo cevi 22 milijonov mark. Popolna naprava za eksploatacijo petroleja, s potrebnimi postajami, sesaljkami itd. pa bi stala najmanj 100 milijonov mark. Dopisnik sestavlja seznam dolgov Rusije Nemčiji, od katerih znašajo kratkoročni krediti v 12 do 18 mesečnih menicah, ki so jih nemške industrije dovolile ruskim trgovskim organizacijam, okoli 400 milijonov mark, dočim se je 4letno posojilo 300 milijonov mark iz l. 1926. zvišalo na 360 milijonov. Skupna vsota pa znaša okoli 800 milijonov mark.

Poljska je dobila 90 milijonov dolarjev posojila.

v Newyork, 5. okt. (Izv.) Po poročilih iz Wallstreeta so bila sedaj pogajanja o poljskem posojilu končno in uspešno končana. Poljska je namreč sprejela emisijski kurz po 90%, zato pa je izposlovala, da bo posojilo vrnila al pari. Razdelitev posojila bo taka: 45 milijonov bo dala Amerika, 10 milijonov Anglija, 10 Francija, 10 Švica, 5 Holandska, 10 milijonov pa druge države. Po razpisu posojila bo Poljska dobila še nov kredit 20 milijonov dolarjev pri ameriški Federal Reservebanki, Bank pri Bank of England in pri drugih bankah, za držanje svoje valute.

Kupčija s hmeljem. Zalec, 5. okt. (Izv.) Položaj je neizpremenjen. Napeto se sedaj pričakuje tako v vrstah trgovcev kot hmeljarjev odločitev skupščine Pivovarske zveze, ki sklepa danes v Berlinu tudi med drugim o tem, ali se že začnejo kriti potrebe večjih pivovarn s hmeljem. Vkljub čvrstemu položaju s epri nas še vedno dogaja, da ponujajo prekupci neutemeljeno nizke cene. Zateško (CSR) hmeljarsko društvo je objavilo v časo-

vrstemu pločanju se pri nas še vedno dogaja, da ponujajo kupci pri nepoučenih hmeljarjih le 1500 Kč za stot, dočim je običajna najnižja prodajna cena 2000 Kč, prosimo vsakogar, da take kupce naznani bližnji orožniški postaji, da dobe zaslužno plačilo. Zato se obračajo hmeljarji do pravnikov, če imamo tudi v naši državi zakonita sredstva proti takemu postopanju. Kajti dogajajo se slučajji, da se ponuja po 30 Din za l. hmelj, dočim je tržna cena 50-55 Din. Ravno kar dospela poročila iz Zateca (ČSD) z današnjim datumom: Cene so 2050-2400 Kč za 50 kg, za izbrano blago pa 2500 Kč. Torej so se sedaj dosežene cene, kakršne so bile v začetku sezone, ko se je tudi v Savinjski dolini plačevalo do 70 Din za kg. Povpraševanje je prav znatno.

Borza

5. oktobra 1927.

Naš devizni trg stoji pod vtisom uvrščanja devize Berlin v Curiho od 129.585 na 129.67, kar je bilo v zvezi z včerajšnjim povišanjem diskonta Reichsbanke od 6-7%, lombarda od 7 na 8%. Deviza Berlin na naših borzah je povsod narasla. V Ljubljani je bil promet v devizi Berlin živahen. Tudi druge devize so v Curihu narasle, n. pr. London, Trst, Pariz in Sofija. V Ljubljani je bil Pariz zaključen po 224.50 napram 223.75 v Zagrebu. Promet je bil danes v Ljubljani srednji; privatnega blaga dovolj. Narodna banka je le deloma krila potrebe v devizi Dunaj, ostalo privatno.

Ljubljana. Devize: Berlin 13.5238-13.5388 (13.54, 13.535, 13.54), Curih 10.94-10.97 (10.955), Dunaj 8-8.03 (8.015), London 276.20-277 (276.60), Newyork 56.64-56.84 (56.74), Pariz 223.5-225.5 (224.5), Praga 168.02-168.82 (168.42), Trst 309.75-311.75 (310.75).

Zagreb. Berlin 13.528-13.538, Curih 10.94-10.97, Dunaj 8.00-8.08, London 276.20-277, Newyork 56.64-56.84, Pariz 222.75-224.75, Praga 167.90-168.79, Trst 309.83-311.83.

Belgrad. Berlin 13.527-13.537, Budimpešta 9.54-9.75, Bruselj 7.915-7.995, Curih 10.94-10.97, Dunaj 7.995-8.025, London 276.14-276.94, Newyork 56.62-56.82, Praga 168.007-168.837, Trst 309.50-311.50.

Curih. Belgrad 9.14, Berlin 123.67, Budimpešta 9.75, Bukarešta 3.24, London 25.24.875, Newyork 518.60, Pariz 20.36, Praga 15.37, Trst 28.3275, Sofija 3.76, Varšava 58.

Dunaj. Devize: Belgrad 1247.75, Kodani 189.82, London 34.4925, Milan 38.68, Newyork 708.50, Pariz 27.82, Varšava 79.16. — Valute: dolarji 707, francoski frank 27.85, češkoslovaška kruna 2098.75.

Praga. Devize: Lira 184, Belgrad 50.42, Pariz 132.5, London 164.25, Newyork 33.7475.

Dinar: Newyork 176.15, Berlin 7.39, London 276.15.

VREDNOSTNI PAPIRI

Vojna škoda v Ljubljani zaklj. 404, v Zagrebu 404-406, v Belgradu 406-408.50. Agrari radi približujočega se dospetja kupona čvrsti: Zagreb 55-57, Belgrad 54-55. Vevče v Zagrebu 132.5-135, Kranj. ind. v Ljubljani 400 den, na Dunaju 50; Trboveljska v Zagrebu 485-490, na Dunaju 60.40.

Ljubljana. Vojna odškodnina zaklj. 404, Celjska 164 den, Ljublj. kreditna 138 den, Prastidona 850 den, Kred. zavod 160 den, Strojna 70 bl.

Vevče 185 den., Kranj. ind. 400 den., Ruše 260-270, Stavbna 56 den., Šešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 84.50, agrari 55-57, vojna odškodnina 404-406, nov. zaklj. 407, dec. 412-412.5, Hrv. esk. 41, Hipobanka 56, Jugobanka 91, Prastidona 850-860, Ljublj. kreditna 138, Sečera 590, Drava 585-590, Slavonija 15-16, Trbovlje 485-490, Vevče 132.50-135.

Belgrad. Narodna banka 5100, Izvozna banka 1300, vojna škoda 406-408.50, ult. dec. 412-416, 7% inv. pos. 84.25, agrari 54-55.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 83.75, Zivno 105.25, Hrv. esk. 10.55, Jugo 11.70, Alpine 47.4, Leykam 11.00, Trbovlje 60.40, Kranjska industr. 50, Gutmann 31, Mundus 161.5, Slavonija 1.82.

Trst. Adria 184, Assicurazioni Generali 4.750, Cosulich 204, Riunione Adriatica A. 2300, Riunione Adriatica B. 2290, Split cement 229, Trž. Lloyd 740, Dalmatia 105.

BLAGO:

Ljubljana. Les: buk. drva popolnoma suha, cepanice l. v. n. p. 2 vag. po 20; nudijo se deske smreko-jelka, 25 mm III. l. v. n. p. 370, zaklj. 2 vag. tend. neizr. — Dež. pridelki. (vse samo ponudbe; slov. post., plač. 30 dni, dobava prompt): pšenica bč. 78-79 kg 2% ml. tar. 340.50-342.50, ista za nov. 350-352.50, sr. 337-339, slav. 334-338; koroza bč. nav. tar. 245-250, ml. tar. 240-245, moka 0g fko Ljubljana pri odjemu cel. vag., plač. po prejemu 490; zaklj. —; tend. mirna.

Novi Sad. 5. okt. Pšenica: bč. 78-79 kg 2% 295-297.5, slav. in bn. 78-79 kg 2% 290-295, sr. 78-79 kg 2% 292.5-295; rž bč. 72 kg 2% 260-290; oves: bč. 202.5-205, sr. 200-210; ječmen: bč. in sr. 65-66 kg 2% 255-260; koroza: bč. 202.5-205, suš. okt. 190-192.5, 12-1 185-190, 3-4 212.50-215, 8-4 okol. Novi Sad 215-220, bn. 197.5-200, 12-1 okol. Vršac 185, sr. 202.5-205, 12-1 187.5-190, okt. 190-192.5.

baška moka: 0g 425-437.5, št. 2 407.5-415, št. 5 380-390, št. 6 327.5-337.5, št. 7 270-280, št. 8 205-210; fižol bč. beli 320-335; otrobi: bč. sr. slav. 175-177.5. — Tendence: neizr. — Promet: 22 pšenice, 27 koroze, 120 moke in 1 ovs, skupaj 170 vagonov.

Dunaj. 5. okt. Tendence je bila v splošnem neizpremenjena. Zaključena je bila potiska pšenica 80 kg po 1.93 Kč ex Bratislava, madj. pšenica pšenica 78-79 kg po 1.90 Kč od Orosvar, nižjeavstrijska pšenica 70 kg po 39.50 šil. Za rž tendence neizpremenjena pri zelo umerni kupčiji. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek v šilingih brez carine za 100 kg: pšenica Wiener Boden 39-40, Franzjosefsbahn 37.75-38.50, Nordwestbahn 38-39, marchfeldska nova 39-40, ogrska tiska 81-83 kilogramov nova 44-44.50, ogrska 79-80 kg 41.75-42.25, rž tuz. marchfeldska 38.50-39, Wiener Boden 38-38.50, ostale 37.25-37.75, gradiščanska 38.25-38.50; ogr. nova 38-38.25, Pester Boden 38.25-38.75; ječmen izbrani 40-43, srednji 35-38, klajni 32-33, koroza 28-28.50, oves tuz. nov. 29.50-29.90, ogrski 27.75-28.25.

Budimpešta. 5. okt. Tendence v začetku čvrsta, kasneje medla. Uradno notirajo: pšenica okt. 30.32, 30.30, zaklj. 30.26-30.38, marec 32.54, 32.42, zaklj. 32.42-32.44; rž okt. 28.88, 28.70, zaklj. 28.72-28.74, marec 29.98, 29.86, zaklj. 29.88-29.90, koroza 24.80, 24.66, zaklj. 24.66-24.68, jul. 25.30.

Chicago. 5. okt. (Začetni kurzi.) Tendence oslaba. Pšenica dec. 131.25, marec 134.125, koroza dec. 93.25, marec 96.75, oves dec. 28.50, rž dec. 96.75.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 5. oktobra 1927.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Toplota v °C	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0-10	Vrsta padavin		Temperatura v °C	Vrsta
						ob opazovanju	v zadnjih 24 h		
Ljubljana	8	768.1	6.8	94	E 1	10		13.7	5.4
Maribor		767.8	9.0	80	mirno	8		14	7
Zagreb		768.2	7.0	84	NW 2	10		16	6
Belgrad	8	767.5	5.0	93	mirno	10		16	3
Sarajevo		768.7	4.0	85	mirno	8		14	3
Skopje		766.8	10.0	63	NW 4	6		16	3
Dubrovnik		760.8	15.0	76	S 8	2		24	7
Split	7	763.3	13.0	37	NE 10	7		20	12
Praga		767.5	7.0	—	S 6	10		13	5

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za 6. oktober: Od časa do časa oblačno, morda tu in tam lahno dež, hladno.

Mark Twain:

Kraljevič in siromak.

Pravljica za mlade ljudi vsake starosti.

Iz angleščine prevel: Jos. Poljanec.

>Vstani fant. Kdo pa si? Kaj pa bi rad?<

Deček je vstal in stal lagotno mirno pred njim, vendar se mu je na obrazu videla neka skrb. Odgovoril je:

>Gotovo se me spominjaš, gospod. Tvoj Tepežnik sem.<

>Moj Tepežnik?<

>Tako je, gospod. Marlow sem.<

Tomažku je posvetilo le glavo, da je imel pred seboj človeka, o katerem bi ga njegovi varuhi bili morali obvestiti. Položaj je bil kočljiv. Kaj mu je bilo storiti? Da bi se delal, da pozna tega dečka, potem pa se v vsako besedo, ki bi jo zinil, dčdal, da mu je docela neznan? Ne, tega ni smel storiti. Zdajci mu je prišla rešilna misel na pomoč: sedaj, ko je bilo gotovo, da bodo nujna opravila pogosto klicala Hertforda in St. Johna proč od njega, ker sta bila člana zbora izvršiteljev kraljeve oporoke, je bilo kaj mogoče, da se bodo podobni dogodilja precej pogosto ponavljali; zavoljo tega bi bilo nemara najboljšje, si je dejal, da bi si zasnoval poseben načrt, s katerim bi takim neprilikam v okoliščini prišel. Da, tako bi bilo najpametnejše — pri tem fantu se je hotel učiti spoznati, kakšen uspeh bi žel. Tako si je zmeden v zadregi gladil čelo trenutek, dva, nato pa je rekel:

>Dozdeva se mi, da se te nekam spominjam — ampak razum mi je od trpljenja meglen in počasi —<

>Moj Bog! Ubogi moj gospod! Je vzkliknil deček sočutno; sam pri sebi pa je dejal: Resnica je, kakor so mi rekli — pamet ga je zapustila — uboga

reva! Ampak kazen me bo zadela, ker sem tako pozabil! Povedali so mi vendar, da človek ne sme z ničemer pokazati, da je opazil, da nekaj ni prav ž njim.<

>Čudno je, kako mi te dni spomin nagaja, je rekel Tomažek. >Ampak ne zmeni se za to — venomer se mi zboljšuje — majhna stvarica pogosto pomaga, da se spominim zopet na stvari in imena, ki so mi ušla iz spomina.< Sam pri sebi pa je dejal: >Ej, pa ne samo taka, ampak tudi celo taka, ki jih nisem še nikoli slišal — kakor bo ta kmalu videl!< Nato pa je nadaljeval: >Govori, po kaj si prišel.<

>Stvar je majhnega pomena, gospod, vendar se je hočem dotakniti, ako je tvoji milosti prav. Pred dvema dnema, ko je tvoje veličanstvo naredilo v grščini tri pogreške — pri jutranjem učenju — ali se spominjaš?<

>D-a-a, dozdeva se mi, da se.< V svojem sru pa si je rekel: >Nisem se dosti zlagal, saj če bi se bil sploh pečal z grščino, ne bi bil naredil samo tri pogreške, ampak trideset hkratu!< Nato pa je zopet rekel dečku: >Da, sedaj se res spominjam; nadaljuj.<

>Je učitelj, nevoljen nad učenjem, ki je rekel, da je tako nemarno in glupo, objubil, da me bo zavoljo tega pošteno našeškal! — in —<

>Tebe našeškal! je bleknil Tomažek spozabivši se. >Zakaj bi tebe našeškal zavoljo mojih pogrešk?<

>Oj, tvoja milost zopet pozablja. Vselej me pretepe, kadar pri učenju slabo znaš.<

>Resnica, resnica — pozabil sem bil. Ti me poučuješ in mi pomagaš pri učenju — potem pa pravi, da si slabo opravil svojo nalogo, tako ne znam in te...<

>Oj, gospod, kakšno je to govorjenje? Da bi se jaz, najnižji tvojih služabnikov tebe drznil učiti?<

>Kakšna pa je potemtakem tvoja krivda? Kakšna uganka pa je to? Ali se mi v resnici meša? Ali se tebi? Pojasi mi — govori.<

>Dobro veličanstvo, saj ni pri tem ničesar, kar bi bilo treba obrazloževati. Svete osebe našega kra-

ljeviča in prestolonaslednika se živa duša ne sme dotakniti, še manj jo udariti. Zavoljo tega prejmem jaz udarce, kadar kaj zgreši; in to je popolnoma pošteno in pravično, saj to je moja služba in moj kruh.<

Tomažek je zijaal v dečka, ki je bil docela miren, in je dejal sam pri sebi: >Ej, čudo — od sile čuden, poseben poklic! Čudim se le, da niso še najeli fanta, ki bi ga še namesto mene česali in oblačili — iz dna duše bi rad, da bi ga! — In če mi to store, hočem šeškanje sam prejemati in hvaliti Boga za to izpremembo.< Nato pa je rekel na glas:

>Ali si bil že tepen, kakor ti je objubljeno, ubogi moj prijatelj?<

>Se ne, dobro veličanstvo! kazen je bila določena za današnji dan in bo nemara preklicana, ker ne pristojta tem času žalovanja, ki je prišel nad nas. Vendar ne vem in žalovanega sem se drznil priti semkaj in spomniti tvoje veličanstvo na tvojo milostno objubo, da boš posredoval zame...<

>Pri učitelju? Da bi te obvaroval pred našeškanjem?<

>Oj, spominjaš se!<

>Spomin se mi obrača na boljše, kakor vidiš. Le potolaži se in pomiri — tvoj hrbet ne bo dobil udarcev — bom že skrbel za to.<

>Oj, hvala, dobri gospod! je zaklical deček in se zopet spustil na kolena. >Morebiti sem se drznil preveč, a vendar...<

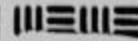
Ker je Tomažek videl, da dečku ne gre beseda iz ust, ga je vzpodbujal, da naj nadaljuje rekoč, da je danes take volje, da vse podeli in usliši.

>Potem bom govoril odkrito in naravnost, kar mi je na sru. Ker sedaj nisi več prestolonaslednik ampak kralj, lahko odrediš, kakor te je volja, in nikdo ti ne bo ugovarjal. Zavoljo tega ni pametno, da bi se še naprej mučil s pustim učenjem, ampak boš svoje knjige sežgal in se pečal s takimi stvarmi, ki niso tako nadležne. Ampak potem bom jaz uničen in z menoj vred moje osirotele sestre!<

>Uničen? Prosim te, kako to?<

LJUDSKA KNJIŽNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 28. zvezek: A. Sheehan, Nočleg. Povest izrednega dekleta, 24 Din, vez. 32 Din. — 24. zvezek: A. Marby, Hanka. Ljubsko-erotska povest, 22 Din, vez. 30 Din. — 25. zvezek: Haggard, Hiti cesarja Montezuma. Din 30, vez. Din 42. — Storišč. in njegovo burlesko življenje, 14 Din, 14 Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: Pregej, Otoci solca. Din 24, vez. Din 32.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-30 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

500 Din NAGRADE dam onemu, ki mi prekrbi mesto službe ali dr. primerno delo; sem vajen nekoliko pisarniških poslov, položim ev. kavčijo 10.000 Din. Naslov v upravi pod števil. 7834.

Proste službe

Samostojno kuharico, srednjih let, pošteno, ki bi opravljala tudi druga hišna dela, sprejme Alojzija Zelinka, Ljubljana-Siška, Celovška cesta 34.

Trgovski vajenec se takoj sprejme v večjo trgovino mešanega blaga. Pogoji: zdrav, živahen, dober računar iz poštene hiše. Ponudbe na upravo pod števil. »Vajenec« 7832.

VAJENCA sprejme takoj D. Marinko, urar, Ljubljana, Florijanska ul. 31.

UCENCA zanesljivega in sposobnega, sprejemem takoj v trgovino z meš. blagom. Adolf Remic, Mirna peč.

Mesarski vajenec kmetskih staršev, se takoj sprejme. Dolenskijska cesta št. 23, Ljubljana.

Vajenca za vrtnarsko obrt, s prostostjo oskrbo, sprejme takoj Jože Brečko, trgov. vrtnar, Jesenice, Gorenj.

Dobra kuharica ki je zmožna samostojno voditi večjo jedilno restavracijo v Mariboru, se takoj sprejme. Naslov pove uprava »Slovenca« v Mariboru.

Zastopniki in zastopnice

se sprejmejo za vse kraje. — Ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Za mesarsko-prekajevalni obrat s strojnimi pogonom in hladilnicami se išče spreten

obratovodja.

Reflektira se samo na trezno, prvovrstno, tudi v razpečevanju mesnih izdelkov vsestransko verzirano moč, ki poseduje nekaj kapitala. Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Sondražba« št. 7858.

V najem

TRGOVINA

dobro idoča, na periferiji Ljubljane, se odda v najem takoj. Potreben kapital do 20.000 Din za prevzem blaga. Ponudbe je poslati na upravo lista pod: »Trgovina« 20.000.

Dognana je

mesecih se časopis neprimerno pazljivo prečita. Ne preze se niti najmanjši oglas. Trgovci, obrtniki in sploh vsi, ki imate kaj naprodaj, izrabite v polni meri to ugodnost ob vsaki priliki in oglašujte v »SLOVENCU«. Cenik ali proračun zahtevajte od uprave. Oglasi bodite, da bo s tem dosežen velik uspeh — dožene a

Vaša velika korist!

GOSTILNO v prometnem kraju vzajem v najem. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Takoj« št. 7864.

GOSTILNA nasproti glav. kolodvoru v Mariboru, se odda v najem. — Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Pouk

Profesor konservatorija **ANTON RAVNIK** daje privatne klavirske ure. — Informacije v upr. »Slovenca« pod št. 7874.

Stanovanja

STANOVANJE dobi gospodična ali gospod z zajtrkom. Naslov v upravi pod števil. 7862.

Posedstva

MLIN in ŽAGA naprodaj na močni, stalni vodi, kjer voda ni nikoli prevelika in ne premahna. Se lahko vedno obratuje in je vedno v obratu. Posedstvo se nahaja tik velikega gozda. Naslov v upravi št. 7698.

Amerikanci, pozor! Naprodaj v Novem mestu iz proste roke trgovska hiša z moderno preurejenim lokalom in vsem trgovskim in hišnim inventarjem, kakor tudi trgov. blagom. Hiša je v jako dobrem stanju, z vodovodom in električno razsvetljavo ter lepim, in prostornim vrtom. Več pove: Ela Kastelic, Novo mesto št. 112. 7847

Enodružinska, visokoprtil. nova hiša ugodno naprodaj. Naslov v upr. lista pod št. 7875.

POSESTVO pri Ljubljani

60 oralov, rodovitno polje, travniki, gozd za sečnjo, vse v enem kosu. Ob drž. cesti in žel. postaji, eno uro hoda do Ljubljane, pripravno za mlekarstvo, se prodaja ali odda v najem. »Posredovalec«, Sv. Petra c. 18.

Hiša z 2 sobama, kuhinjo, drvarnico in vrtom — 5 minut od postaje Poljčane, naprodaj. — L. Wouk, Poljčane.

Kdo kupi?

KROMPIR! 6 vagonov krompirja — zdravega, la. gorenjskega, prodam. Naslov pove uprava pod števil. 7863.

KROMPIR na vagonce razpošilja **PETER ŠETINA**, Sevnica ob Savi. 7565

Prodaj salon, opravo iz ruderčega fin. baržuna: zofa, 2 fotelja, 4 stolčki, mizica, in kompl. spalnica (furnirana) za 1 osebo, vse v najboljšem stanju, po najnižji ceni. Naslov v upravi pod števil. 7852.

HARMONIKA fina, hromatična, model Locin, Bozen, z 42 basi in 49 tipkami, lahka, mala, skoro nova, poceni naprodaj. **Ivan Zupanc**, Brodnice 15, Sv. Miklavž pri Ormožu. 7849

Gorenj. KROMPIR, več vagonov, prodam. — Franko Kranj 106. — Din. **ADOLF KERN, KRANJ.**

Čevljar - delavnico v sredini Ljubljane, prodam z lokalom. — Ponudbe na upravo lista pod »Takoj«.

Citre nove, kakršne so bile na zadnji razstavi »Ljubljana v jeseni«, poceni naprodaj. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 7857.

Nasla obit

NAČRTE

za parke in vrtno nasade izdeluje po najnižji ceni **Jože Brečko**, trg. vrtnar, Jesenice, Gorenjsko.

Prvovrstni ČEVLJI moški 190, ženski špangerji 150 Din pri Janko KOS, čevljar, Ljubljana, Tržaška cesta - Stan in dom. 7873

Stavbno podjetje **ACCETTO & drugovi** družba z o. z. Maribor, Koroška ul.

Lanene tropine in druga krmila nudi najceneje **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24, veletrgovina žita in mlekarskih izdelkov.

Družba »Ilirija« Premog - drva - koks - oglje.

Dunajska cesta 46, poleg Iv. Zakotnika. Tel. 2820.

Dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani priporoča pri zaprtju in drugih težkočah želodca svojo preizkušeno

Želodčno tinkturo.

Dr. Ivan Hubad zobozdravnik v Škofji Loki ne ordinira

od 10. do 15. oktobra

„Juniper“ zeleno francosko žganje je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, želodnim boleznim, daje apetit itd. — Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji in trgovini. — Trgovci zahtevajte engros cene. — Glavna zaloga:

Vitimir Dolinšek, agentura „Juniper“ Celje, Gosposka ulica 26.

Osrednja čipkarska zadruga

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kongresni trg št. 2

priporoča cenj. občinstvu svojo veliko zalogo kleklanih čipk, pristno ročno delo iz la. češkega lanenega sukanca. — Velika zaloga vseh vrst cerkvenih čipk. — Pri njej dobite tudi vse kleklarske potrebščine. — Vse po najnižjih cenah!

Vabilo! Gospe! Gospodje!

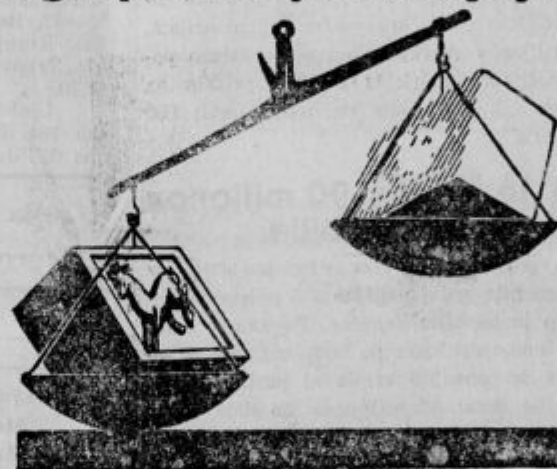
Pred nabavo raznega blaga za jesensko in zimsko dobo oglejte si tudi naše zaloge, ki vsebujejo najnovejše vzorce prvovrstnih svetovnih tvrdk sukna.

Blago solidno. — Cene konkurenčne.

Državni nameščenci dobijo blago na obroke brez drugih pristojbinskih stroškov.

Oblačilnica za Slovenijo, r. z. z. o. z. Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 7.

Poglejte in primerjajte!

Gazela-milo

IVANKA PRAPROTNIK roj. VRANKOVIČ naznanja v svojem in svojih otrok imenu, kakor tudi vseh sorodnikov pretužno vest, da je njen sopro

Vilko Praprotnik

višji davčni upravitelj

danes dne 5. oktobra dopoldne v 47. letu svoje starosti po kratkem in mukopolnem trpljenju v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabljenega se vrši v petek 7. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Gregorčičeva ulica št. 7, v rodbinsko grobnico na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 5. oktobra 1927.

Ceneiše kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi usakovrstno manufakturno blago samo pri **TRPIN, MARIBOR**, Glavni trg števil. 17

Oblačila

vseh vrst za gospe, dečke in otroke si nabavite res najceneje edino le:

Konfekcija Derenda, Ljubljana Gradišče, nasproti dramskega gledališča.

Lep zaslužek

se nudi zgovornim osebam obojega spola s prodajo predmeta brez konkurence. Zahteva se predvsem absolutna poštenost. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja brez spričeval na upravništvu »Slovenca« pod »Sigurnost 7000«.

Izdellovalnica perila

Albina Bogataj

Gradišče št. 13, I. nad.

Izdeluje perilo za dame in gospe ter posteljno perilo. Sraje za gospe po meri. Opreme za neveste in novorojenčke. Svileni senčniki za električno razsvetljavo po naročilu. Konkurenčne cene. Točna postrežba.

Lesna industrija!

Cenjenim odjemalcem vljudno naznanjam, da sem na svoji **PARNI ŽAGI NA ŠKOFJICI** pričel zopet obratovati s polnim obratom. Ker sem obrat mnogo razširil in ojačil, se javnosti najtopleje priporočam, posebno graditeljem in trgovcem z lesom. Ladijska in oblana tla ter vsake vrste lesa vedno v zalogi. **KUPUJEM** vsako množino vseh vrst **HLODOV** ter gozdnih parcel. Prevzamem vsako količino vsakovrstnega lesa v razžaganje po najnižji ceni.

Obenem se vljudno priporočam za izvršitev vsakovrstnih tesarskih del, kot: industrijske stavbe, vile, mostove itd.

Zagotavljam zmerno ceno in točno postrežbo

Fran Martinec

mestni tesarski mojster — in parna žaga, **LJUBLJANA — PRULE 8**

lesna industrija Škofljica pri Ljubljani.

Sadje v gospodinjstvu.

Konzerviranje sadja in zelenjavi. Spisal **M. Humeč**. Cena Din 24.-.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Novinski biro in uprava „Razgleda“

izjavljata, da gg. **Ivan Metelko** in **Ferdinand Srpan** nista več v službi imenovanega podjetja in nista upravičena sprejemati kakršnakoli naročila ali vplačila. — Novinski biro družba z o. z. in uprava »Razgleda«, Ljubljana. 7856

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzoiav. naslov: **Gospobanka**

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 250.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji. Obveznica vojne odškodnine nominale Din 1.000.— n. pr. stane pri sedanjem tečaju skupno samo Din 385.—, plačljivo v 11 mesečnih obrokih po Din 35.—.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**